

LIST IZHAJA OD OKTOBRA 1947
kot tednik — Od 1. januar-
ja 1958 kot poltednik — Od
1. januarja 1960 trikrat te-
densko, in sicer ob pone-
deljkih, sredah in sobotah

GLAS

KRANJ, SOBOTA, 28. DECEMBRA 1963 —
LETO XVI. — ŠT. 150 — CENA 20 DINARJEV

Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice,
Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja
ČP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor
— Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

OB STISKU ROK

Na rahlih valovih Blejskega jezera se v večernem mraku zrcalijo pravljичne barve osvetljenega gradu. Osvetljene smreke v Bohinju, na Jezerskem, v Kranju, v Loki in drugod so nas navdihnile s prazničnim razpoloženjem. Se mostički z romantičnimi, zasneženimi ograjami čez Poljanščico, Koko in Savo se zdijo te dni drugačni — čustveni, polni nežnosti, mehkošči.

Mi pa hitimo, hitimo! Išče-mo »dedka Mrza«, kupujemo, v službi delamo z zadnjimi največjimi zamahi, da izpolnimo letošnje obveznosti. Hkrati pa mislimo na dom, na svoje najdražje. Z njimi v toplem krogu tihe družinske sreče si želimo prijetnih ur, lepih dni.

Ko se bomo po praznikih znova vračali na delo, ko bomo začeli novo tisoč devetsto štiriinšestdeseto leto pa se bomo morda zamislili. Kaj naj v novem letu pričakujemo, kaj nam obeta ožja in širša okolica?

Tisoče družin se je zadnja leta vselilo v nova udobna stanovanja na Plavžu, pri Vodovodnem stolpu, na Trati, na Pristavi... Skoraj nimamo več ceste brez asfalta, skoraj ni več otrok, ki ne bi imeli možnost gledati televizije. Kako hližu in vendar kako tudi daleč so bridki spomini na brezposelnost, hsonoge šolarje in nepreskrbljene starčke, ki so hodili od hiše do hiše.

Vse to je delo naših rok. Tudi letos menda ni kraja kjer ni zrastle nove hiše. Zgradili smo domove, šole, uredili trgovine, opremili tovarne. Ob vsem tem pa je tudi končni uspeh našega dela vse večji. Vse več izdelamo pločevine, platna, čevljev, strojev... Odpira in širi se zunanji trg. Uspeh našega individualnega in skupnega dela je vsako leto večji — dvigajo se osebni dohodki in naše življenje nasploh postaja vse udobnejše in prijetnejše.

Človek je tako ustvarjavec dobrin, ki so namenjene njemu. Tako je človek pri nas osrednja skrb. Njemu pa je treba omogočiti, da bo s čim manjšim znojem dosegel čim večji uspeh in da bo dobrine svojega dela užival v udobnosti, sreči in miru.

Plod našega dela, naši cilji v prihodnjem letu niso odvisni od strojev in strojev, marveč v prvi vrsti od nas — proizvajavcev, od razpoloženja, od naših rok na delovnem mestu, od sposobnosti na sejah samoupravnih organov, od strokovnosti na stroju...

Taku skrb za človeka je našla svoje mesto skoraj v vseh načrtih delovnih organizacij in občinskih skupnosti za prihodnje leto, zlasti pa v statutih. Vendar je to odvisno od nas vseh. Zato se za praznike sprostim. Stisnimo si roke! Zaželim si zdravja in zadovoljstva ter obilo delovnih zmag, ki so odvisne od naših rok, od sposobnosti in zavesti, da vsi naši individualni in skupni napori in cilji vodijo samo k človeku za človeka.

Karel Makuc

*Srečno in uspehov polno
novo leto 1964*

*želi vsem poslovnim
prijateljem, naročnikom,
bravcem, sodelavcem
in vsem delovnim ljudem
na Gorenjskem
Časopisno podjetje
„Gorenjski tisk“ Kranj*

Ljudje in dogodki

Smrt v politiki

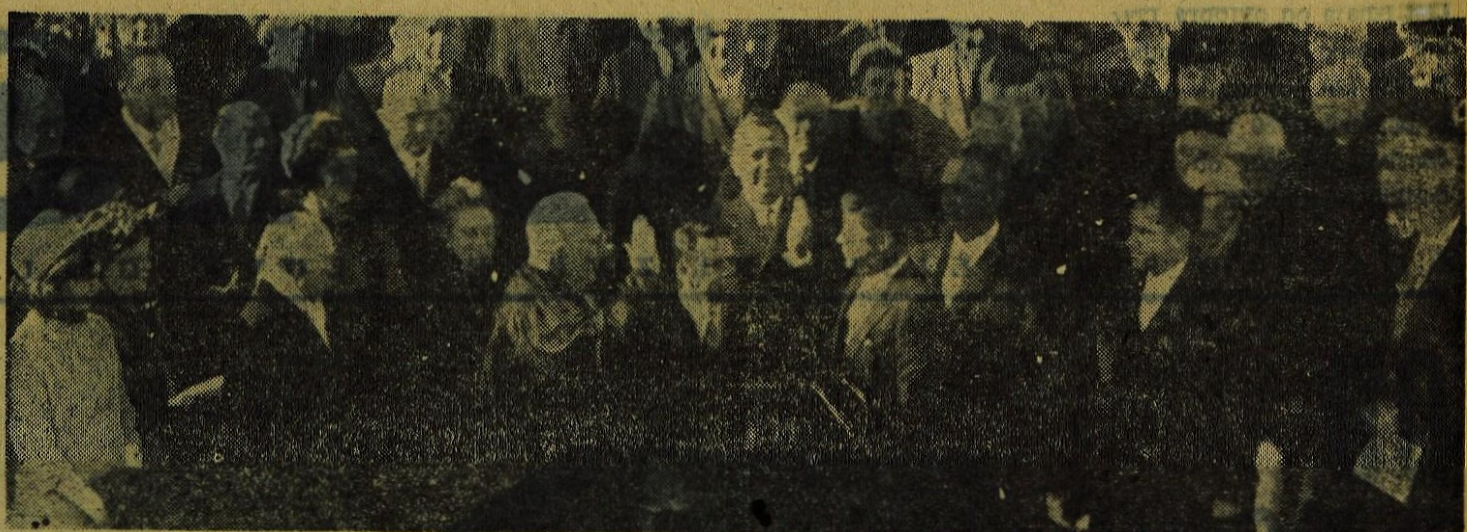
SMRT SE POGOSTO vmešava v politične zadeve. Brez upoštevanja njenega političnega vmešavanja bi v svetovni pratiki delali račune brez krčmarja. Smrt je včasih zadnje sredstvo političnega obračunavanja, ker je dobro znano, da mrliči ne morejo zadržati političnega vpliva, čeprav je njihovo delo pred smrtjo lahko kažipot naslednikom.

Zaradi velikega vpliva smrti na politične zadeve, je bilo v naši zgodovini precej zlorab. Stoletna kronika našteva številne politične umore, ki so se jih politični nasprotniki posluževali, da bi presmerili politični razvoj. Tudi v zadnjem letu politična kronika ni bila nič manj krvava. Ostali so naravnost kruti, surovi, nečloveški, brutalni in gnusni dokazi, da politični misleci in njihove nebrzdane politične strasti za dosego svojih ciljev ne izbirajo sredstev. V človeški zgodovini so politični uboji vodili do vojn. Vse težke posledice so bile hob ob steno, političnih umorov niso preprečile.

Letos je smrt z nasilnim in prirodnim rezlom kosila v političnem taboru z ostrimi zamahi. Uboji in naravne smrti so povzročile politične krize in napetosti. Videti je bilo, da bo smrti nevarno skaltala odnose in spremenila tok človeške zgodovine. Več političnih delavcev, ki so v tem letu umrli, bi lahko olajšali skrb ljudem, če bi nadaljevali s svojim pomirljivim delom. To velja zlasti za ameriškega predsednika Kennedyja in pokojnega papeža.

Zalostni dan v Dallasu

JUNIJA se je odpravil ameriški predsednik Kennedy na svoje potovanje po Evropi. Obiskati je nameraval tudi papeža Janeza XXIII. Do srečanja ni prišlo. Na bliskoviti ponedeljek je ob papeževi postelji kardinal Cento razglasil znane besede: »Res-

John F. Kennedy ob prevzemu dolžnosti predsednika ZDA prisega pred vrhovnim sodnikom v Capitolu v Washingtonu.

nično, papež je mrtev». Pol leta pozneje je bil tudi Kennedy mrtev.

Natančno 22. novembra ob 13. uri po ameriškem času je v dallasški bolnišnici zdravnik Jenkins potegnil bel priček Kennedyjevo truplo. Dallaska policija je v tem času napravila vtis, da želi čimbolj zadržati sledove težkega zločina, ki se je zgodil v tem tekaškem mestu. Ozadja strašnega zločina so ostala še do danes nepojasnjena. Zvedeli smo sicer veliko podrobnosti, ki pa so neurejene in dajejo vtis popolne zmešnjave v preiskavi.

Znane so samo žrtve političnega uboja v Dallasu. Predsednika Kennedyja so pokopali na vojaškem pokopališču Arlington, dallaskega policista Tippeta na mestnem pokopališču v Dallasu, Oswalda Lejea v Fort Worthu, rojstnem kraju njegove matere, Ruby pa čaka na električni stol v dallasških zaporih.

Podatke, ki jih je zbiralo 50 agentov ameriške kriminalistične službe, še vedno ne dajo v javnost. Američani so drugič v svoji novejši zgodovini ustanovili posebno komisijo vodilnih ameriških političnih osebnosti, ki bo raziskala uboj. Po napadu na Pearl Harbour, devet dni po katastrofi, ki je pomenila vstop ZDA v drugo svetovno vojno, so ustanovili prvo podobno komisijo.

Krogle za druge državnike

ČEPRAV je bil uboj v Dallasu najbolj zločinski, ni pa bil edini na tem svetu. Z nasilnimi usmrčitvami so bili vrženi z oblasti trije državniki. Najprej je svoje politične napake plačal togoški predsednik Silvanus Olimpio. Strelji političnih nasprotnikov so ga zalotili na pobegu nekaj metrov pred hišo ameriškega veleposlaništva. Sledil mu je irski predsednik Kasem, ki

so ga sodili in streljali njegovi sodelavci prve iraške revolucije.

Mož z zlatimi zobmi

IZ SAJGONA so prišle pričakovane vesti o umoru diktatorja Ngo Din Diema. Poznamo ga kot moža, ki je imel zlate zobe in nasilno roko. Najprej so sporočili, da je napravil samomor v neki sajgonski cerkvi, pozneje pa so vest dopolnili s podatki, da je bil usmrčen.

V Veliki Britaniji se je smrt vmešala v politične odnose z bolj mirnimi gibi. Na opozicijski klopi v britanskem spodnjem domu ne sedi več voditelj britanskih laburistov Hugh Gaitskell. Umril je zaradi obolevnosti na srcu v 56. letu starosti pred bližnjimi volitvami, na katerih je imel upe za zmago. Laburisti pod vodstvom Gaitskella niso uspeli priti s sence v vlado.

Tudi Nemcem je smrt vzela njihovega opozicijskega voditelja.

Erich Ollenhauer je končal svojo politično kariero v senci Adenauerja. Brez smrtnih potresov v političnem taboru je minilo leto v Franciji. Iz njene sredine se je v tem letu poslovil samo bivši predsednik francoske vlade Robert Schuman.

Ni smrti brez solz. V političnih ocenah sicer ne tehtajo ljudi po njihovih človeških lastnostih, temveč po političnih delih. Nekateri med njimi, ki so jih zadele morilneve krogle, so zagovarjali na predne politične težnje, drugi pa so jih skušali zavirati. Nekateri so bili šele na začetku svojega političnega dela — kot državniki in strankarski prvaki in niso mogli pokazati vsega, kar zmorejo. Letošnje leto bo zabeleženo v politični kroniki s pretresljivimi dramami. Najbrž letošnje nesreče za politično razsodnost niso man. Svet se lahko iz njih veliko nauči.

ZDRAVKO TOMAZIČ

TE DNI PO SVETU

● NASI PODJETJI BOSTA GRADILI ELEKTRARNO V MAROKU

V Rabatu so podpisali sporazum o gradnji velike elektrarne, ki jo bosta gradili podjetji Lito-stroj in »Rade Končar«. Elektrarna bo vredna okoli 600.000 dolarjev.

● TRETJA POSTAJA ČU EN LAJA — MAROKO

Po obisku v Alžiru je premier Ču En Laj odpotoval v Maroko. Maroška vlada še ni obljavila, koliko časa bo ostal v Maroku in kakšni bodo pogovori.

● FRANCIJA BO IMELA RAZSTAVO V PEKINGU

Francija bo odprla razstavo o avtomatizaciji. S tem hoče Francija prodreti na kitajsko tržišče.

● SESTANEK ARABSKEGA VRHA BO 6. JANUARJA

Iz Kaira so sporočili, da bo sestanek arabskega vrha 6. januarja. Povabilu na sestanek se je odzvalo že 9 držav.

● ERHARD V ZDA

Zahodnonemški kancler Erhard je odpotoval v ZDA, kjer se bo sestal z Johnsonom. To bo že drugi sestanek po smrti Kennedyja.

● »GORENJSKA« V KRANJSKI GORI

Jeseniška Svoboda je pripravila že drugo gostovanje v Kranjski gori, kjer se je začela zimska turistična sezona. V ponedeljek zvečer bodo pod naslovom »Gorenjska v sliki, pesmi in plesu« nastopili s komornim zborom, instrumentalnim triom in s skupino narodnih plesov. Gore in naravne lepote pa bodo prikazali z barvnimi diapozitivi.

Vreme

VREMENSKA SLIKA

Celotna južna in srednja Evropa je v območju visokega zračnega pritiska. V višjih legah je nad našimi kraji topel zrak, ki povzroča južno vreme z močno meglo po kotlinah oziroma nizko oblačnost. Od Skandinavije se pomika proti vzhodu, vendar bo pomik vzhodnejše od naših krajev, tako da ne bo vplival na vreme pri nas.

NAPOVED ZA DANES IN IZGLADI ZA NASLEDNJE DNI

V nižinah oblačno, v višjih legah pa pretežno jasno vreme. Zvečer, dopoldne in popoldne bo po kotlinah megla ali nizka oblačnost. Temperature bodo med -3 in +3 stopinjami Celzija, v Primorju okrog 8 stopinj. Izgledi za naslednje dni: temperature se bodo postopoma zniževale, vendar brez bistvenih ohlajitev. Tudi znatnih padavin ni moč pričakovati.

STANJE VREMENA V PETEK OB 13. URI

Ljubljana: oblačno +2 stopinj, 1036 milibarov, pritisk rahlo pada; Lesce-Bled: megla, nič stopinj, zračni pritisk 1037 milibarov, pritisk rahlo raste; Jezersko: zmerno oblačno, +4 stopinje Celzija. Snežne razmere ob 7. uri: Rateče -4, 36 cm; dom Planica -4, 40 cm; Tamar -5, 50 cm; Kranjska gora -3, 40 cm; Žilnica Vitranc -3, spodaj 40, v sredini 50 in na vrhu 60 cm snega; Vrščič -4 stopinj, 60 cm; Komna +3, 60 cm snega; Sport hotel Pokljuka +2, 40 cm; Bohinj -3, 26 cm; Krvavec +3, 40 cm in doma na Joštu -1, 25 cm snega.

Franc Pahar pred odhodom

Za Češko koč mi je žal

DOLGOLETNI predsednik kranjske občine in sedanjí podpredsednik okrajne skupščine za okraj Ljubljana FRANC PUHARACI se odpravlja na novo službeno mesto v Beograd. V imenu volivcev, vseh, ki ga poznajo in v imenu bravcev smo ga ob tej priložnosti zaprosili za kratek razgovor:

● Kaj menite kot poznavalec kranjskih in gorenjskih razmer, da ob vašem odhodu ostaja nereseno?

»V Kranju ima industrija glavno bledso. Hkrati pa ni moč prezreti, da je Kranj močno prometno središče in da ima okolica ugodne pogoje za razvoj turizma in tudi za večji napredek kmetijstva. Razvoj teh dveh dejavnosti zahteva zlasti večjo skrb in tudi sredstva.«

● Kam boste najraje šli, kadar boste prihajali na obisk?

»Zlasti v Predvorje. Tam mi je zelo všeč. Bil sem tam že v službi in kraj mi izredno ugaja. Tudi svojo vikend hišico sem si želel tam postaviti.«

● Katere delo, objekt ali uspeh boste imeli najraje v spominu iz časa vašega predsednikovanja v Kranju oziroma dosedanjega dela kot družbeni in politični delavec?

»To je težko reči. Raje naj povem, kaj mi bo ostalo »na duši« kot neizpolnjena želja. Med tem je zlasti Češka koč. Ta edinstveni kraj, kjer je možno smučati dvajset mesecev na leto, je ostal neizkoriščen. Zmeraj mi bo žal, da svojčas, ko je bilo več možnosti kot danes, nisem te zamislil skušal uresničiti.«

Na novem delovnem mestu smo mu želeli obilo uspešnosti.

K. M.

FRANC PUHAR

Gorenjski fantje, ki služijo vojaški rok po vseh krajih naše domovine želijo svojim staršem, prijateljem in prijateljicam in vsemu delovnemu ljudstvu Gorenjske in Jugoslavije — sreče in uspehov polno novo leto 1964!

Fantje, ki služijo v Kumanovem VP 6900: Franc Demšar iz Bitnja, Franc Sajovic iz Britofa, Franc Oman iz Strazišča, Franc Millner iz Jesenice, Jaka Smolej iz Dovjega, Metod Samonšek iz Kranjske gore, Jože Bešter iz Zirovnice in Milan Juvan iz Kranja;

Iz VP Zaječara: Franc Pretnar iz Podbrezlj;

Iz VP 5640 Tuzla: Anton Logar, Rafko Jeraj, Ludvik Golmajer, Andrej Rekar, Janez Cundrič, Anton Zolger; iz Sarajeva: Zlebir Jože; iz VP 6583 Knin: Jože Langus iz Ljubnega, Edo Kavčič iz Kranja, Stane Gartner iz Dolenje vasi, Janez Ješe iz Jame, Janez Hribar iz Radovljice, Vinko Polončič iz Dobrega polja; iz Sombora VP 3065/18 in 20: Zalokar Andrej, Janez Zltnik, Ivan Bajt; iz Zemuna VP 9905/3: Marjan Gašneršič, Janez Koclančič, Jože Kuhar, Franc Lotrič, Stefan Pesjak; iz

VP 9383/15 Mitja Kalčič; iz Karlova VP 4170: Janez Torkar iz Bohinja, Lado Jenko in Viktor Nartnik iz Kranja, Matevž Pogačnik iz Zeleznikov, Janez Kavčič iz Ziri, Ivan Guzelj iz Nakla, Franc Pintarič iz Begunj, Janez Grmek iz Podpeči, Gregor Slivnik iz Gorij, Vinko Dobrič iz Albert Lajbacher iz Trčiča; iz Petrinja VP 8330/37: Homan Jože iz Kranja; iz Siska VP 8330/34: Franc Kodrič, Janez Suštar, Tone Zaletel, Jože Zupan, Janez Dobravc; iz Kolašina: Janez Noč, Janez Branc, Janez Medja, Janče Šmid, Jože Kerin, Matevž Jan, Stane Jesenšek, Franc Knave, Stane Klinar, Vido Keplc, Jože Zadnikar; iz Čačka VP 9815/24, 25, 27: Jože Peljhan iz Rodinj pri Begunjah, Tone Zupan iz Trboja, Rafko Tratnik iz Kranja, Mirko Kos iz Bohinjske Bistrice.

AMONNITRATNA PRASKASTA RAZSTRELIJA ZA MINIRANJE RAZNIH FORMACIJ RUDNIN, KAMENIN IN PREMOGOV V NAVAĐNI IN VODOBOSTOJNI KVALITETI, SEIZMIČNA RAZSTRELIJA ZA GEOLOŠKE RAZISKAVE, ČRNI LOVSKI IN RUDARSKI SMODNIK, VZIGALNO VRVICO, VZIGALNA SREDSTVA, LOVSKE PATRONE VSEH KALIBROV IN DIMENZIJ S ČRNIM IN BREZDIMNIM SMODNIKOM, IZDELKE ZA OGNJEMETE, PIROTEHNIČNO GALANTERIJO, POMOŽNA LIVARSKA SREDSTVA, (tunkeriti, dividi, itd.), POLIETILENSKO FOLIO IN CREVA

proizvaja
podjetje
„KAMNIK“
KAMNIK

Zadnje vesti

TUDI TIO MED IZVOZNIKI

Lesce — Kolektiv podjetja TIO v Lescah je v četrtek slavil posebno delovno zmago — prvo veliko pošiljko v inozemstvo. Na železniške vagona za reško luko so naložili avtomatske regulatorje za velik parni kotel /namenjen za Indijo. Njihov prvi izvoz v vrednosti okrog 30 milijonov dinarjev je organiziran v okviru skupnosti proizvajalcev parnih kotlov, med katerimi je tovarna »Djuro Dja-ković« in druge. Tako si je tudi mala tovarna TIO utrla pot na inozemski trg. — K.

ISKRA IMA LEPO PRIHODNOST

Kranj — V torek, 24. decembra, je obiskala Kranj večja skupina gospodarstvenikov in predstavnikov oblasti republiških in tudi zveznih organov na čelu s predsednikom republiškega izvršnega sveta Viktorjem Avbljem. S predstavniki občinske skupščine in predstavniki podjetja združene Iskre so se pogovarjali o razvoju tega velikega podjetja in še posebno o perspektivah tovarne v Kranju. Glavna ugotovitev je bila, da ima tovarna v Kranju lepo prihodnost pred seboj — razumljivo ob ustreznih vlaganjih in določeni reorganizaciji.

SAMOUPRAVA NA SOLAH

Na plenumu občinskega odbora SZDL v Škofji Loki so v četrtek, 26. decembra razpravljali o šolstvu. Med mnogimi zaključki, ki jih bodo vnesli tudi v občinski statut, je tudi uveljavljanje samoupravnega sistema na solah in stališča o notranji delitvi dohodka.

ODLIKOVANJA ZA GRADITELJE SKOPJA

Predsednik Socialistične federativne republike Jugoslavije je za izredne zasluge pri širjenju bratstva med našimi narodi in pri ustvarjanju ter razvijanju politične in moralne enotnosti narodov, kar je bilo posebno očitno pri graditvi naselij za prebivalstvo, ki ga je prizadel skopski potres, odlikoval več posameznikov, podjetij in mladinskih brigad iz vse Jugoslavije.

Med nagrajenimi sta bili razen številnih posameznikov z Gorenjske tudi podjetji »Jelovica« in »Projekta«. Lesnolivarsko podjetje »Jelovica« Škofja Loka in

gradbeno podjetje »Projekta« Kranj sta prejela red bratstva in enotnosti s srebrnim vencem. — S.

USPEH ZELEZARJEV

Jeseniški železarji so v sredo 25. decembra dosegli finančni plan podjetja. Zaradi mnogih težav v letošnjem letu je to pomemben uspeh kolektiva.

IZKUŠNJE SINDIKATOV

Na tridnevnem seminarju vodstev občinskih sindikalnih svetov ljubljanskega okraja, ki je bil 2 dni v Podvinu, so izmenjali doseganje izkušnje o uveljavljanju stimulativnega načina nagradjenja v delovnih organizacijah. Prav tako so razpravljali o kadrovskih službah po podjetjih.

30 LET NA GIMNAZIJI

Kolektiv škofojeleške gimnazije je pripravil posebno svečanost članici tega kolektiva Katarini Krelj, ki odhaja v pokoj po 42 letih dela. Na gimnaziji je bila polnih 30 let.

DESETLETNICA »SAVE«

Kolektiv jeseniškega gradbenega podjetja »Sava« proslavlja desetletnico svojega dela. Na slovesnosti, ki bo danes v soboto 28. decembra v prostorih Kazine, bodo nagradili veliko zaslužnih delavcev.

Poljska olimpijska reprezentanca na Jesenicah

TOKRAT SLAB HOKEJ

Jesenice, 27. decembra — V mednarodni tekmi v hokeju na ledu je poljsko olimpijsko moštvo, ki je že mesec dni na turneji in je premagalo celovški KAC z 12:4, premagalo Jeseničane z 12:3 (4:1, 4:0, 4:2).

Felc je že v drugi minuti povedel domače v vodstvo. Gostje so na to odgovorili s kanadsko hitro in ostro — igro, zakaj letos imajo Poljaki kanadskega trenerja. Jeseniški predsednik Brun je po tekmi dejal, da so domačini igrali preveč utrujeno, trener J. Pietiška pa je izjavil, da jih kanadska tehnika ne bi smela vreči s tira, če bi igrali s pametjo. Gole so dosegli — za Olimpijo A. Fonfara 3, Fracaz 2, Wilvzel 2, K. Fonfara, Kilanowitz, Ogorczyk, Handl in Stefaniah; za Jesenice pa Felc 2 in Smolel. — P. U.

OBVEŠČAMO VSE KOMITENTE, DA BO KOMUNALNA BANKA KRANJ POSLOVALA V PETEK IN SOBOTO, TO JE 3. IN 4. JANUARJA 1964 SAMO INTERNO. ZA STRANKE PRICNE REDNO POSLOVATI ZOPET V PONEDELJEK, DNE 6. JANUARJA 1964.

SVET DELOVNEGA KOLEKTIVA
KOMUNALNE BANKE KRANJ

Letos in prihodnje leto

V TEH DNEH, ko so občinski organi zakopani v delo z zaključki letošnjega leta in s pripravami za prihodnje, smo obiskali naše občine in predstavnike občin zaprosili za odgovore na dve vprašanji:

Kaj sodite, da je bilo v letošnjem letu uspešno oziroma značilno v vaši občini in kateremu problemu mislite, da bi v prihodnjem letu morali posvetiti posebno pozornost?

ROMAN TRŽAN predsednik občinskega odbora SZDL Jesenice

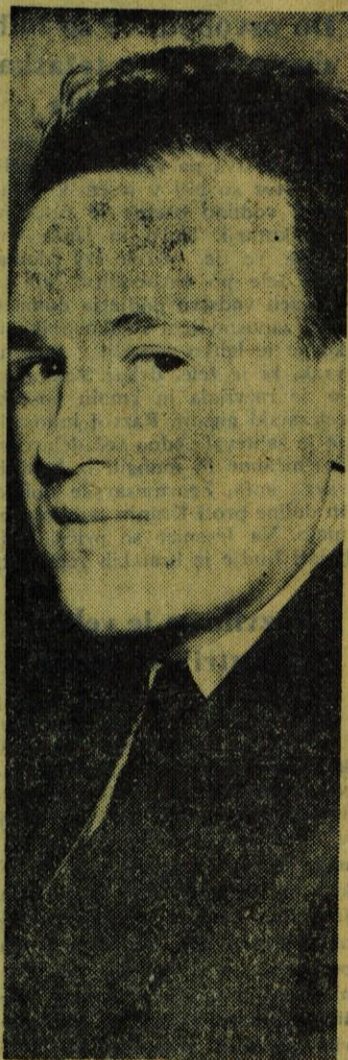
Pri nas na Jesenicah je bilo letos uspešno zlasti vključevanje širokega kroga občanov v celotno družbeno dogajanje. To so pokazale mnoge akcije pa tudi družbena razgibanost nasploh. Nobeno leto prej nismo imeli toliko uspeha. Občani se vse bolj zanimajo za družbeno dogajanje: vključujejo se v razne organizacije in samoupravne organe in aktivno sodelujejo pri reševanju skupnih problemov. Zato so bili letos razmeroma boljši tudi uspehi, čeprav smo imeli nekatere druge objektivne težave. To lahko ugotovimo zlasti za turizem v Gornjesavski dolini. Ljudje so sami prišli do prepričanja, da je vse to njim samim v korist. V Kranjski gori na primer z velikim zanosom najemajo potrebne kredite in urejujejo privatne sobe itd. A takih primerov sodelovanja občanov pri reševanju skupnih problemov je vse več.

V prihodnjem letu pa bi morali bolj načrtno razvijati vse dejavnosti v občini in ne le industrijo. Na Jesenicah imamo še zmeraj stare težave. Dejavnosti izven industrije niso bile deležne zadostne pozornosti, niti ustrezne pomoči. To pa škoduje celotnemu gospodarstvu. V planu za prihodnje leto, ki bo začetek uresničevanja sedemletnega načrta, moramo zlasti tem problemom posvetiti največjo skrb.

MARTIN KOŠIR predsednik občinske skupščine Kranj

Cepprav z velikimi napori in težavami, beležimo vendar tudi letos znaten napredek v vseh dejavnostih, zlasti v gospodarstvu. Predvideni načrt bo znatno presežen. Unovčena realizacija naše industrije bo dosegla več kot 66 milijard dinarjev, kar je za okroglo 18 odstotkov več kot lani. Seveda smo morali letos povečati tudi vlaganja v industrijo za okroglo 9 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Največ je šlo za opremo industrije, ki je zelo zastarela.

V prihodnjem letu bomo morali še bolj načrtno skrbeti, da bi dvignili osebni standard občanov. Sem sodijo tudi osebni dohodki. Ti se bodo, kot je sedaj predvideno, dvignili v povprečju za gospodarstvo za 19 odstotkov, v družbenih službah pa za 16 odstotkov. Razumljivo, da bo pri tem veliko težav. Gre za reorganizacijo nekaterih podjetij in za preusmerjanje določenega števila delavcev iz ene dejavnosti v drugo. Tovarna Tekstilindus bo na primer po končani rekonstrukciji in avtomatizaciji imela preveč delavcev. Druge tovarne, kot na primer Iskra, Sava itd., pa jih bodo potrebovale ob svoji razširitvi. Seveda bo treba te premike dobro pripraviti in organizirati tako, da delavci ne bodo prizadeti. Ob vseh teh naporih bomo morali skrbeti, da se osebna potrošnja uskladi s splošno družbeno potrošnjo in korist prve. Tega problema smo se resneje lotili in že delno uveljavili šele v letošnjem zadnjem četrtletju, v naslednjem letu pa mora biti to osrednja naloga.

ROMAN TRŽAN

MARTIN KOŠIR

MILAN OGRIS

FRANC JERE

CIRIL JELOVŠEK

MILAN OGRIS predsednik občinske skupščine Tržič

Z nekimi izrazitimi uspehi v letošnjem letu se ne moremo hvaliti. V kolikor smo v letošnjem letu imeli uspeha, niso to uspehi občinske skupščine in njenih organov, marveč uspehi naših gospodarskih organizacij, zlasti industrijskih podjetij, uspehi naših delovnih kolektivov, uspehi političnih in družbenih organizacij. Med te uspehe lahko štejemo velik premik k razvoju turizma. V tem je končno prebit led. Zastavili smo pot hitrejšemu razvoju turizma. Seveda bo treba v prihodnje vlagati tudi večja sredstva v to dejavnost, da bi tako uresničili načrte.

V prihodnjem letu pa moramo zlasti skrbeti za pospešeno stanovanjsko gradnjo. To je problem, ki teži mnoge naše občane. Zato se bomo morali s temi težavami bolj odločno spoprijeti. Hkrati se bomo morali pripraviti na dogodek, ki nas čaka v prihodnjem letu z otvoritvijo nove mednarodne ljubeljske ceste. To je predvideno za 1. julij. Zgraditi bomo morali razne turistične objekte, prilagoditi temu trgovino, promet in razne druge službe. To bo pomemben dogodek za našo občino v prihodnjem letu, ki obeta znaten razvoj tega kraja — zlasti kar se tiče turizma. Skrbeti moramo, da bo vse v redu, a v začetku bo treba tudi marsikaj žrtvovati.

FRANC JERE predsednik občinske skupščine Radovljica

Nov gospodarski sistem, ki nam je lani delal še dokajšnje težave, se je letos dodobra uveljavil in utrdil. To je letošnja značilnost. Ob tem beležimo v letošnjem letu znatno povečanje proizvodnje in produktivnosti, premostili smo začetne težave prehoda na mednarodni trg in ob tem dosegli znaten napredek. Tu je treba omeniti tovarno Veriga, TIO, LIP Bled, Gozdno gospodarstvo in še posebno tovarno Elan v Begunjah. Vse to je dokaj okrepilo naše gospodarstvo, čeprav imamo še vedno določene težave.

V prihodnjem letu pa bomo velik nosilec razvoja turizem. Z letošnjim imamo za okrog 40 odstotkov več tujih nočitev kot lani, kar pomeni napredek. V prihodnjem letu pa so vse možnosti, da se turizem močno razvije in se začne uveljavljati kot močna gospodarska dejavnost. To že zagotavljajo velike vlozene investicije za okrog milijardo in pol dinarjev za ureditev Vogla, asanacijo Blejskega jezera in za mnoge druge objekte namenjene turizmu. Ta vlaganja bodo v glavnem prišla do veljave v prihodnjem letu. Zlasti sistem žičnic na Vogel s hotelom obeta velik promet in oživitve turizma v vsem bohinjskem kotu in tudi na Bledu. Še prav posebej pa bo to v prihodnji zimski sezoni. Zato bo v prihodnjem letu naša največja skrb: pospešeni razvoj turistične dejavnosti v naši občini, ki ima za to tudi izredne naravne pogoje.

CIRIL JELOVŠEK predsednik obč. odbora SZDL Škofja Loka

Vsekakor si lahko štejemo v uspeh, da bomo kljub mnogim težavam ne le izpolnili, marveč celo presegli letošnji plan proizvodnje. Le predvideni izvoz ne bomo dosegli. Toda plan je bil postavljen za 28 odstotkov višje kot lani, kar je zelo veliko. Hkrati ob tem je treba še omeniti notranjo utrditev delovnih organizacij in uveljavljanje stimulativnega nagrajevanja. Nagrajevanje po vloženem delu je bila tudi gonilna sila za naše gospodarske uspehe.

Izmed glavnih nalog v prihodnjem letu pa je vsekakor v celotnem utrjevanju delavskega samoupravljanja v delovnih organizacijah, v sodelovanju med podjetji in morda celo v združevanju nekaterih podjetij iste stroke. Sem sodi lesna industrija, mehanika podjetja in podobno. Hkrati bomo morali v prihodnjem letu vložiti tudi več investicij za rekonstrukcijo in novogradnje nekaterih podjetij kot na primer Jelovica, Gorenjska predilnica, Kroj, Pekarne in trgovin. Vendar pa pričakujemo največ od pripravljenosti delovnih kolektivov v celoti, od spodbudnega nagrajevanja in še posebno od sposobnosti strokovnega kadra. Poudaril bi, da bo morala občinska skupščina s svojimi organi in vse druge organizacije, predvsem pa sami delovni kolektivi posvečati večjo pozornost strokovnemu izobraževanju svojih kadrov. Cimprej je treba izdelati analizo potreb po kadrih in nato smotno izvajati štipendiranje in podobno.

Reportaža o nemškem gostu, ki je prehodil vso bližnjo in daljno okolico Bleda, o angleškem planincu, ki je šel v Trento namesto na Komno, o Izraelcu, ki je petnajstkrat pisal preden je prišel in še kaj

Gorenjsko cvetje na tujem vrtu

Povprašujem po tujih prijateljih naših krajev, po takih, ki so pred leti slučajno ali po nasvetu prijateljev zavili k nam in našli nekaj, kar jih znova in znova privlači. Moje vpraševanje spravlja ljudi v zadrego. Dožene, da imamo v tujini veliko prijateljev, da veliko večino gostov v naših najlepših krajih sestavljajo taki, ki se vračajo vsako leto.

Torej, koga izbrati? Morda sivo-lasega zdravnika, ki so mu natakali nadeli ime »zelo vroče«, ker pri nobenem izmed dnevnih obrokov ni pozabil na tako posebno naročilo. Najrajši je imel malega vajenca, ki je znal tako pogreti krožnik, da je juha še na mizi vroča. Ali drugačnega, ki si letovanje zamišlja kot popoln počitek. V vseh dnevih ima za las enak dnevniki red in redno — najdalj 300 metrov dolgo sprehajalno pot do kavarnе, kjer že pri vstopu sproži »brezpogojni refleks« serviranja kave.

Bil mi je posebno všeč.

Gost, ki ne mara avtomobilov

PRIJAZEN starejši gospod je, doma iz Hamburga, kjer si je kot doktor prava ustvaril lep položaj. Priporočujejo, da je zelo bogat. Na Bledu se z ženo in najmlajšo hčerko nastani v hotelu Krim. Velikokrat pripelje s seboj tudi skupino prijateljev. Ker rad poklepeča, mi tegale razgovora gotovo ne bo zameril.

Pri nas vam mora biti pa zelo všeč, da prihajate vsako leto? Res je. Všeč so mi vaši kraji, domačije in ljudje. Vse je preprosto in čisto. Mehanizirane kmetije

zame niso več kmetije. Tudi hrana mi ugaja.

Imate kakšne posebne zahteve? Seveda. Soba številka 23 v drugem nadstropju (saj ni nič drugačna kot vrsta drugih ob njej, pa vseeno...) in steklenico rilinga pri kosilu.

Kaj pa počitniške navade? Nič posebnega. Vstajam ob 6. uri, se okopam in grem takoj na daljši sprehod. »V tem je življenje,« pravi moj sin, ki je zdravnik v Afriki, in jaz mu verjamem. Ali je res, da ne marate avtomobilov? Popolnoma ne držim. Doma se moram voziti z njimi, ker sicer ne bi ničesar opravil. Vendar ga sam nimam (imamo pa jahalne konje in hčerke so navdušene jahayke). Na dopustu je avto odveč. Vse bližnje in daljne kraje in hribe okoli Bleda sem že ob

iskal peš in tudi drugi so morali z mano. Ali ste slišali ženo moje prijateljice, kako se je pritoževala: »Doma imam Taunus in Mercedes, tu pa me ta presneti Schmidt podi peš okoli!« Še ne ve, kako ji to koristi. V Kropo smo se peljali z izvoščkom. Saj drugače človek ničesar ne vidi.

Menda se zelo zanimate za rože? Drži. Vsakokrat nabereimo cel zavoj poljskih in drugih rož, s katerimi smo zasadili doma že ves vrt.

Ali vas pri nas kdaj kaj razjezi? Ne, to pa že ne. Čez Jugoslavijo in Jugoslovane ne pustim ničesar reči. Če bi se nad kom pritoževal, bi bili to moji rojaki. Mislim, da so že pretirano razvajeni in zahtevni.

Taki in drugačni Angleži

V HOTELU Pod Voglom v Bohinju opažajo, da prihajata k njim dve vrsti angleških gostov. V prvi so mirni prebivavci otoka, ki obilno zajtrkujejo, potem pa vzamejo sendvič in kakšno jabolko in po cel dan preživijo zunaj, ker želijo med svojimi počitnicami zaužiti čimveč naših lepot in planinskega zraka. Prihajajo v manjših skupinah in tako tudi odhajajo na izlete. Le redkokdaj popijejo kozareček alkoholne pijače.

V drugo vrsto sodijo skupine organiziranih angleških planincev. Z vlakom dopotujejo v Zgornjesavsko dolino in se potem po nekaj dneh hoje preko Triglava in drugih gorskih vrhov spustijo v Bohinje. Prav letos je ena izmed takih skupin praznovala sedmo obletnico takih pohodov. V vseh sedmih letih v naših gorah ni doživela nobenih nevarnosti, seveda če izvajamo, da so pred letom enega izmed članov izgubili. To je bil raztreseni profesor (tudi na Angleškem so na takem glasu). Ki je nekoliko zaostal za skupino in jo potem namesto proti Komni mahnil v Trento. Po dveh dneh iskanja in preplaha je sam prikolovratil nazaj do Bohinja.

Še dve značilnosti takih skupin: v njih imajo glavno besedo energične otočanke (številčno in v pravem pomenu besede), ki si v dveh ali treh dneh, ko v Bohinju počivajo, nabirajo novih moči z uživanjem naše kapljice.

Italijani imajo srečo

NE REČEM, da to velja kar za vse po vrsti, ampak lovska in ribiška sreča se jih večkrat oprimeta. Tako je bogati italijanski industrijalec iz Lago di Como ustrlel pod Voglom takšnega gamsa, kakršnega že več let ni nihče niti videl, da mu je bil nevoščljiv vsak lovec, ki se količkaj spozna na lovske trofeje. Ta njegov uspeh so občutili vsi člani velike družbe, ki so več dni na njegov račun proslavljali uspeh. Pozneje je še velikokrat prišel, vendar do takega vzroka za veselje se ni več dokopal.

V Bohinju pogosto prihajata tudi dva brata — strastna ribiča iz Milana. Ob neki priložnosti sta ulovila 15 dekagramov manj kot 8 kilogramov rib. Seveda sta imela po več kart. Tudi ta dva od veselja nista vedela, kaj bi. Potem sta sporočila domov, naj povabijo goste in pripravijo vse potrebno za ribjo pojedino in hitro odpotovala.

Zanimivo je, da večina športnih ribičev sploh ne je rib. Lovijo samo zaradi svojega veselja, plen pa podarijo kar v hotelu, kjer so nastanjeni ali prvemu znancu, ki ga srečajo.

Splošna značilnost italijanskih gostov: imajo zelo dober apetit in ne gledajo na to, koliko pojedla ali zapijejo.

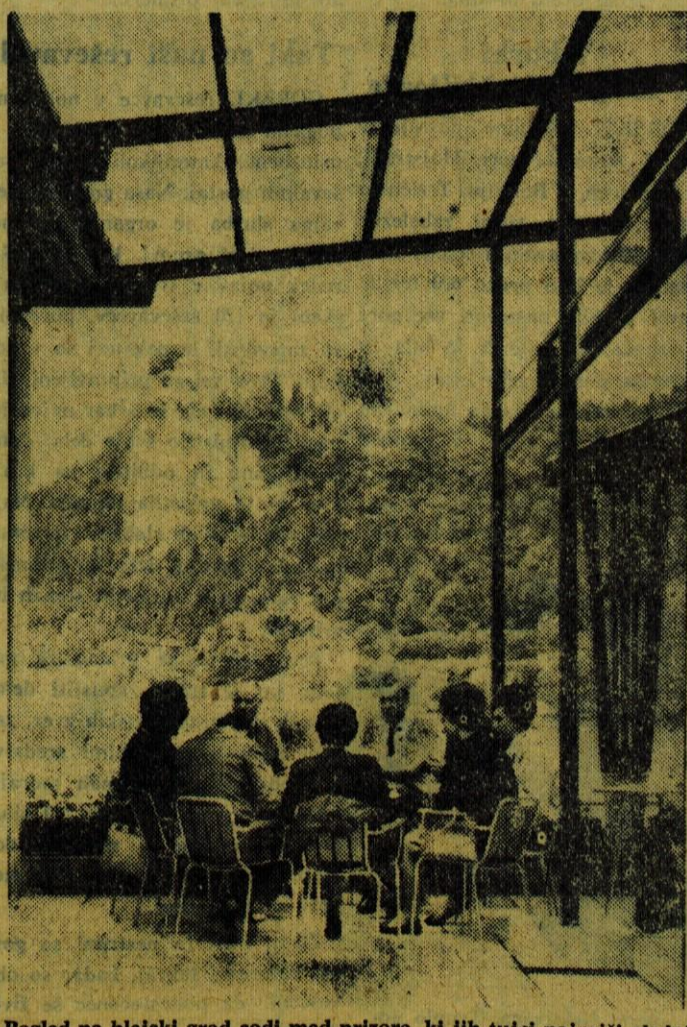
Ali je dovoljen vstop v Jugoslavijo?

Medtem ko imamo po svetu na tisoče in tisoče prijateljev, med katerimi je na primer hotelir s Tirolov, ki na svoje stroške zbira jugoslovanske prospekte in z njimi in z zgornjo besedo svoje goste navdušuje za naše kraje, pa nizozemska novinarka, ki je napisala že nešteto reportaž o Jugoslaviji (menda ji edino novi kranjski nebotičnik ni všeč), in vsako leto pripelje k nam skupino Nizozemcev, novih ljubiteljev naših krajev, pa švicarski turistični strokovnjak, ki redno prihaja k nam in za lastno zadovoljstvo proučuje možnosti za razvoj turizma pri nas in drugi, spoznajmo še nekatere čisto drugačne. Nek, do konca nezaupljiv Izraelc je točno petnajstkrat pisal v hotel na Bledu pisma z raznimi vprašanji: ali bo dobil apartman, ali je blizu voda, ali je v hotelu mogoče pripeljati psa, ali kuhajo rake, kakšna je temperatura, kje bo lahko pustil avto in kaj vem še kaj.

Američanka je v svojem pismu napisala, če ji lahko svetujete, kako bi prišla v Jugoslavijo, ker se je menda že enajstkrat odločila, da jo bo obiskala, pa so ji znanci vedno pojasnili, da v Jugoslavijo nikogar ne spustijo. Podobno je bilo pismo neke angleške profesorice. Čeprav velika notovalna agencija iz Londona vsako leto organizira letovanje v Jugoslaviji za več tisoč Angležev, je ta vpraševala (naslov recenzenta je dobila slučajno), če je res Jugoslavija za železno zaveso, če je res, da je neprivilježana, kaj pomeni ime Balkanski polotok itd.

Čeprav naši gostinci na splošno trdijo, da s tujimi gosti nimajo težav, da so skromni in zadovoljni s kraji in oskrbo, so med njimi tudi izjeme. Tako za nekatere vsi, ki imajo opraviti z njimi, z vzdihom vprašujejo: »Ali se niso odšli?« Zelo se je zameril tudi neki Francoz, ki je ob obisku ganske delegacije v njegovem hotelu žaljivo govoril o odnosih naše države z afriškimi. Toda, pustimo to in ohranimo v spominu raje tiste, ki presajajo naše cvetje na svoje vrtove.

Metka Sosič

Pogled na blejski grad sodi med prizore, ki jih tuji najrajši gledajo

JESENICE

so postale mesto

Na Jesenicah je 25.000 prebivavcev

Ko se je po požaru leta 1891 tovarna, imenovana »Pri gošpodu« v Bohinjski Bistrici preselila na Jesenice, so se pričele prej sicer nepomembne Jesenice razvijati v enega največjih industrijskih krajev. Od nekaj sto delavcev se je po preselitvi nekaterih obratov na Jesenice število zaposlenih dvignilo na blizu 2.000. Delavci so se vse močnejše pričeli boriti za svoje pravice, ki pa jih je bilo težko doseči.

»Makedonski blok na Jesenicah

Do osvoboditve so bili domačini le za težaška in pomožna dela

Od pričetka jesenškega železarstva pa vse do osvoboditve so bili v jesenški Železarni vodilno osebje le tujci in nemškutarji. Novo in lepše življenje se je pričelo za domačine šele po osvoboditvi, ko so prevzeli vodstvo podjetja domači, prej zapostavljeni strokovnjaki in ko se je lahko zaposlil v tovarni vsak, ki je želel delati. Železarna se je razvijala in kmalu postala železarski gigant. Razvoj industrije je zahteval vedno več delavcev. Jeseničanov in mnogih iz bohinjskega kota, Zgornjesavske doline in doline proti Kranju je bilo premalo. Na Jesenice so pričeli prihajati ljudje iz bratskih republik.

Razvilo se je veliko industrijsko mesto

Na Jesenicah so morali pričeti graditi stanovanja. Na Plavžu je nastalo novo naselje, ki pomeni danes glavni stanovanjski predel Jesenic. Večje ali manjše zgradbe so bile zgrajene tudi v Borovljah, na Koroški Beli, nad železniško progo, pod Mežaklo in drugod. Ker je postala Jeseniška Železarna tudi »kovačnica« strokovnega kadra za ostala podjetja, sta si zgradila na Jesenicah svoje naselje Železarna Nikšič. Železarna Skopje pa je postavila sodoben stanovanjski blok. Železarna Jesenice je zgradila za delavce iz sosednjih republik naselje na Straži, na Jesenicah, Plavžu in Javorniku. Nekdanja mala vas se je tako spremenila v pravo industrijsko mesto.

Od 16.000 prebivavcev 2.500 drugih narodnosti

Zaradi svojega razvoja so sprejemale Jesenice vedno več tujih delavcev. Nad tisoč je bilo takih, ki so prišli na Jesenice samo zaradi izpopolnjevanja strokovnega znanja. Na Jesenicah je okoli 2500 prebivavcev drugih narodnosti. Srbov je okoli 600, Hrvatov blizu 800, Makedoncev 86, Crnogorcev 10, blizu tisoč pa je neopredeljenih, to je v glavnem iz Bosne in Hercegovine. Največ jih je zaposlenih v Železarni, mnogi pa so tudi pri SGP Sava, SGP Gradis, v komunalnih podjetjih, železnici in drugod. Zaradi tako velikega števila iz ostalih republik, je kaj razumljivo, da se sliši srbohrvatsko, makedonsko ali celo šiptarska govornica skoraj na vsakem koraku.

Za družabno življenje premalo narejenega

Prebivalstvu je struktura Jesenic kaj pestrna, kar pa se je doslej pri obravnavanju kulturne politike premalo upoštevalo. Omenjeni prebivalci so člani delovnih organizacij, sindikalne organizacije, Socialistične zveze pa tudi Zveze komunistov in mladinske organizacije. V zelo redkih primerih pa so člani katerega kulturnega društva in kulturno ne delujejo niti. Treba bi bilo več skrb za izobraževanje, izpopolnjevanje in razvijanje kulturnega obzorja teh ljudi. Na Jesenicah znajo poiskati delavca, ne znajo jim pa nuditi takega življenja, da bodo postali enakovredni prebivalci novega doma.

Dve nasprotji

Naselje na Straži, kjer stavbe le še začasno ustrezajo za stanovanjsko naselje, je polno delavcev, ki so zaposleni pred-

vsem v javorniških valjarnah. Nekateri so se na Jesenicah poročili in stanujejo z družino v neustreznem prostoru. Razen skromno opremljenih sob nimajo skoraj ničesar, zato so v prostem času v posteljah, v kolikor ne iščejo razvedrila v bližnji gostilni.

V bloku Železarnske Skopje pa stanuje trenutno 86 Skopjancev, ki so prišli v jesenško železarno na strokovno izpopolnitev. Med temi je 18 tehnikov in 3 inženirji. Praktikant Maksim Andonov je povedal takole: »V bloku imamo klubski prostor, 3 televizorje, radioaparati, električni gramofon in dva magnetofona. V prostem času najdemo razvedrilo doma, obiskujemo pa tudi razne kulturne prireditve in zabavne prireditve, ki jih je na Jesenicah dovolj. V toliko lažje živijo, ker nam slo-življenje na Jesenicah smo se, venski jezik ne dela težav. Razen ostalih strokovnih tečajev in seminarjev imamo tudi tečaj angleščine. Izkušnje, ki jih bomo dobili na Jesenicah, bomo izkoristili v novi železarni, ki je že v izgradnji.

Zakaj ne vsi tako?

Ta eksterna življenja delavcev iz bratskih republik na Jesenicah jasno pričata o različnem načinu življenja. V jesenško družbeno življenje se eni znajo vključiti, drugi pa zopet ne. Najprej bo treba dvigniti življenjski standard, ljudi, potem pa bomo lahko od njih zahtevali tudi ostalo. Zavedati se moramo, da se mora razvijati človekova osebnost le v družbi, ker je pripravljen razvoj osebnosti le njena socializacija. Delavci se bodo na Jesenicah počutili dobro takrat, ko bodo vključeni tudi v kulturno-družbeno življenje in ne bodo le delali.

Polde Ujaga

● Čas od obvestil o nesreči do prihoda reševalcev je vedno predolg ● Vsi poznamo lepote gora, a le malo kdo se zaveda tudi njihovih nevarnosti ● Preko 1500 reševalnih akcij

Še vedno je živo v spominu ki jih gorske lepote zvabijo še nesreča v severni steni Špi- naprej na najvišje vrhove in težko ka, ko so se v višini dva dostopne kraje in to z obleko, v tisoč metrov ponesrečili tri- kakršni so se pripeljali z avtomobilom. Ženske s čevlji z visokimi petami na naših gorah niso nobe- že pred 13 leti. Vseh pet fantov na redkost. Lepo gorsko cvetje je se je odpravilo na pot, da bi pre- že marsikoga zapeljalo tako da- plezali severno steno Špika. Viso- leč, da se ni več mogel vrniti v ko v steni so zaradi slabega vre- dolino. Pa tudi slabo markirana mena postavili bivak in prenočili. in vzdrževana pota, izruvani klini, Naslednji dan sta dva poskusila od neurij in strel pretrgane vrvi preplezati steno. Prvi je omahnil in drugo so pogosto povod za in za seboj potegnili še prijatelja. gorske nesreče. Padla sta 200 metrov globoko. Podnebje in vremenske razmere Ostali trije so to nesrečo videli, v gorah so drugačne kot smo jih toda niso jima mogli pomagati. vajeni v dolini, in kdor potuje v. Zaradi izčrpanosti in živčne na- gore brez posebne opreme, se iz- petosti so tako zboleli, da so re- postavlja veliki nevarnosti. Koli- ševalci našli pri zavesti le še kokrat se dogodi, da ob lepem sončnem vremenu nebo v trenut- enega, a še ta je med reševanjem umrl. ku zagrnejo temni oblaki in po- vzročijo nevihte z dežjem, točo in snegom, grmenjem in strelami. Planinci in posebno planinke z zlatimi okraski postanejo podobne strelodod na hiši. Spomnimo se, kako je pred leti strela na Skuti ubila očeta in sina.

Vedno več planincev

GORENJSKA privablja s svojimi lepimi vrhovi Julijskih Alp, Karavank in Kamniških planin vsako leto številne obiskovalce naših gor. Med njimi so planinci, smučarji ali navadni turisti. Zadnja leta število obiskovalcev gora hitro narašča, predvsem na račun domačih in tujih turistov. Z dograditvijo številnih žičnic se bo njihovo število še povečalo. Kakor čudno se sliši, pa je le res, da lahko prevozne ceste ali žičnice v naše gore prinašajo s sabo vedno večje število gorskih nesreč. Vse to namreč omogoča ljudem, da v kratkem času zame- njajo mesto s postojankami v planinah. In potem niso redki taki,

Kranjski gorski reševalci pod severno steno Grintavca. Truplo ponesrečenca je že razpadalo, zato so ga prenesli v dolino v posebni vreči

120

pogumnih mož

steni Triglava, na Skrlatici, na Poncah, Prisojniku, Grintavcu in drugod. Letos so gorski reševalci posredovali v 90 nesrečah, med katerimi je bilo 60 težjih z osmi- mi smrtnimi primeri.

Taki so naši reševalci

GORSKE reševalce v nobenem pogledu ne moremo primerjati z uslužbenci katerikoli drugih reševalnih postaj. Naša gorska reševalna služba je organizirana na prostovoljni osnovi, kar je le še redek pojav v svetu. Na Gorenjskem je 120 reševalcev, večini so zaposleni, le nekateri so v po- koju. Prav vsi so pripravljeni, da ob vsakem času in s kar največjo naglico zapustijo svoje delo, dom in družino in odhitijo na kraj, kjer se je pripetila nesreča. Naj- večkrat je to ob slabem vremenu, ponoči, v mrazu, dežju in ob snež- nih zametih v najtežjih stenah in vrhovih.

Prve težave se prične že pri tem, ko je treba zapustiti delo, zaradi slabih telefonskih zvez, zaradi težav s prevoznimi sredstvi in z drugim. Na ramah morajo pogosto prenesti tudi do 200 kilo- gramov opreme v najtežje do- stopne kraje, na po več 100 me-etrov visoke stene.

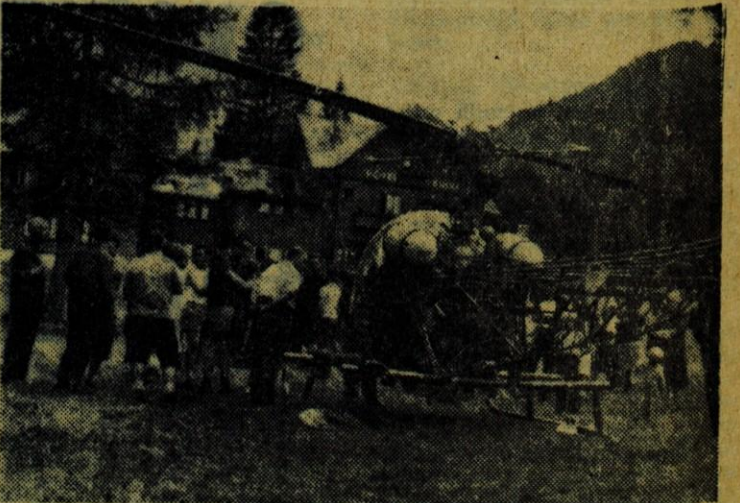
Zlasti hitri in nestrpni so gor- ski reševalci takrat, kadar so ob- veščeni, da ponesrečenec še živi. Zavedajo se, da je vsaka minuta zelo dragocena, in je od majhnih

delčkov ure odvisno ponesrečen- čovo življenje ali stopnja po- škodb. Zato je čas od obvestila o nesreči do prihoda reševalcev vedno predolg. Ponesrečenci le- žijo v gorah po več ur ali tudi več dni, posebno, če ni mogoče takoj ugotoviti, kje se je nesreča pri- petila. Kakšni grozotni občutki prevzemajo ponesrečence, ki si sami ne morejo pomagati, vedo samo tisti, ki so to že doživeli. Ne samo bolečine, mraz, lakota in žeja, tudi negotovost daje ta- kim nesrečam posebno težko obe- ležje.

Na vse to mislijo reševalci, ko dobijo sporočilo o nesreči, zato si prizadevajo, da bi bili čimprej na njenem mestu, da bi ponesre- čencu lahko nudili prvo pomoč, okrepčilo in tisto toplino, ki je v takem primeru človeku najbolj potrebna. Dogaja se, da ponesre- čenec zaradi osamljenosti, strahu in obupa umrje.

Ponesrečeni reševalci

GESLU gorskih reševalcev »pri- nesti ponesrečenca v dolino vsaj v takem stanju, v kakršnem so ga dobili«, ni preprosto. Že težjega ponesrečenca na cesti je težko spraviti na nosila in v avto. Kako težko je potem šele reševalno delo v steni na višini preko 2 tisoč metrov! Nemalokrat je treba tako reševalce kot ponesrečence po več sto metrov spuščati po vrhov, ponoči, v megli in mrazu. Če bi pri tem popustil en sam železni

Ko se je letos poleti v severni steni Škratlce ponesrečil beograjski planinec, je prvič pri nas sodeloval tudi helikopter, last avstrijskih reševalcev. Pred hotelom Erika v Kranjski gori so si ga turisti z zanimanjem ogledovali. Gorenjski gorski reševalci ob helikopterju razmišljajo, kako praktično je to prevozno sredstvo in kako hitro je z njim mogoče z najvišjih vrhov prepeljati ponesrečenca

klin, bi terjal življenje več ljudi hkrati. Po vojni se je pri reševa- nju in pri vajah smrtno ponesre- čilo 6 reševalcev.

Z mrtvimi in živimi

GORSKI reševalci poznajo dva načina dela. Akcije reševanja ži- vih ponesrečencev se odvijajo bliskovito hitro. Druge — iskalne akcije se večkrat zavlečejo po več dni, tednov in tudi mesecev, posebno, če so se nesreče pripeti- le v zimskem času. Znano je, da ponesrečenci, ki jih zajame plaz, lahko ostanejo pod snegom živi

Dogodi se tudi, da reševalci iščejo domnevnega ponesrečenca, ta pa lepo v miru leži v kakšni staji, pri sorodnikih ali celo doma. To se največkrat pripeti takrat, ko gre kdo v planine, pozneje pa spremeni smer poti ali podaljša biyanje v postojankah ter se ne vrne, kakor je napovedal.

Vsaka akcija gorskih reševal- cev prinaša nekaj svojega. Vsak izmed gorskih reševalcev bi lahko napisal debelo knjigo o svojih do- živetjih. Niso namreč redki, ki opravljajo to humano delo že več kot 30 let in so sodelovali že pri več sto akcijah. Rado Carman

V KAVARNO ne zahajam. Res ne. Toda pred dnevi me je tja »zapeljala« družba. Priredili smo k neki mizi. Ob kavi so se pogovarjali o zdravniku Fajdigi. Solze smo si brisali od smeha! Toda vse šale so bile take, da so širile simpatijo za človeka in kazale na njegovo dobroto.

»Zakaj naj takega ne pišete v časopisu? Pišete o šalah in duhovitostih iz vsega sveta, prepisujete iz drugih časopisov, a take lepe domače stvari zanemarjate, je dejal eden. Vsi so mu pritrijevali.

»Prišla« je ideja. Ne »prišla«. Navrgli so jo ljudje. Toda kavarniških šal ne smemo jemati resno, jih posredovati bravcem, čeprav bi za franjsko okolico ne bili nič novega. Torej, pojdimo k njemu! Ne zato, da bi osebno povedal nove duhovitosti, marveč zato, da ga seznanim z namenom, da se predstavim.

Brez pregleda

ČEZ POL ure sem bil v čakalnici dr. Fajdige na Titovem trgu v Kranju. Nikogar ni bilo. Bilo je bolj naključje — mrzel snežni dan, pozna ura. Navadno — zlasti ob semanjih dneh — je tam zmeraj polno.

Prikrita ljubezen

NASTEVAL bi lahko še dolgo. Govorice in najrazličnejše šale, ki krožijo po Kranju in okolici, so čisto pretirane, prikrojene ljudske duhovitosti. Toda vse ima podoben zaključek — da je dr. Fajdiga dostikrat navzven zelo originalen

gega! Ona pa: »Oh, tovariš doktor, meni to ne gre v glavo! On pa: »Saj ni šlo v glavo, neumnica!«

● Nekoč je prišel k njemu starejši možak. Pravzaprav se je pri njem zdravil delj časa zaradi želodca. »Zdi se mi, da sem sem že precej boljši. Ali bi smel jesti kaj fižola? Vsaj fižolovo juho. Zelo mi diši,« je prosil možak in uprl oči v zdravnika. Fajdiga ga je samo mirno poslušal, držal v roki pero, da bi napisal recept in dejal: »Vi kar jejte fižol. Bombardirali boste itak na onem svetu.«

● V Fajdigovo ordinacijo je prišel študent. Prst se mu je gnojil. Fajdiga ga je skrbno pregledal, pazljivo očistil, zavezal, napisal zdravila in fantu priporočal, kako naj ravna. Pred odhodom je fant plaho vprašal za račun. Fajdiga se je obrnil, kot bi ga sunil: »Koliko pa zaslužiš, kaj delaš?« je vprašal odločno. »Nič. V šolo hodim,« je dejal fant. »No, kaj pa potem še sprašuješ, butecl,« ga je zavrnil Fajdiga.

Pogled na središče raztresene vasi Davče

NA SKOPI zemlji so posejane po prisojnih bregovih domačije: to je DAVČA, Davča — dolga vas, Davča — partizanski dom...

Pred vojno so njeni prebivavci otepali hudo revščino. Med trdim delom in strahom pred vremenom, med pogovori o davkih in prodaji, med zelo otežkočenim spravljanjem lesa v dolino in oderuški cenami, med izdelovanjem domačega platna, domače volne in klekljanjem ob zimskih večerih, med rojstvi in tihimi pogrebi je teklo njihovo življenje. Med NOB je postala partizanski dom... Bila je varno zavetje borcev za svobodo.

Šolarji iz gostoljubnih domačij

Osební avtomobil z registracijo bivšega kranjskega okraja je v soboto popoldne s težavo požiral kilometre pa luknjašti cesti iz Škofje Loke do Železnikov in naprej, kjer ni bilo čutiti z lopato na kup vržene soli. Pri Zagi — pravzaprav pred rojstno hišo mojega spremljevalca Antona Golje se je vožnja končala. »Davča 35« — sem polglasno prebral hišno številko. »Da, toda pot

sko klop.«

»Kaj ko bi otroke od Zage vozili v šolo v Železnike?«

Premalo jih je, sicer pa je po vsej Davči malo otrok v šoli. Zdaj hodi menda 52 otrok — v prvi, tretji, peti, šesti in osmi razred. Vsako leto ni vpisa za vse razrede. To sta kasneje potrdili tudi učiteljci Francka Rihteršič in Maruša Zubovič, vendar o šolskih problemih prihodnjic.

Med pogovorom je bila pot do Stulca mnogo krajša. Šivolaški možakar naju je prijazno povabil v hišo. Pred dvajsetimi leti je po naključju ušel smrti, ko je okupator streljal talce na pobočju Porezne. Prinesel je »domačega« in še sam prisedel. Med neprickovano večerjo je pripovedoval, kako bo predelal hišo, in kazal načrte. Žal, posloviti se je bilo treba. Pred nama je bila še pot do Jemca, gostilne v vaškem središču.

Srečanje s Podgrivarjem

Ivan Prezelj bolje sliši na ime Podgrivar. To je ime, ki se drži hiše s številko 51 že od nekdaj. Od 1918. leta pa do predlanskim je bil občinski odbornik. Še danes — pri 77. letih — opravlja številne posle za svoje rojake. Gre v dolino, na občino, na kmetijsko zadrugo, v Ljubljano pa že 38 let pošilja vsak mesec meteorološka poročila. Sedem let je bil v Ameriki — še pred vojno. Sina — prvoborca je izgubil v vojni. Davčo — svoj rodni kraj — in sosedo — svoje ljudi — pozna bolje kot svoj žep.

● Kaj se je spremenilo v Davči po vojni?

— »Veliko. Naj naštevam? Po vojni smo ostali brez šole. 96 otrok je nekaj let hodilo v zasilno šolo, bila je v gospodarskem poslopiju. L. 1947 smo jo začeli graditi. Tudi dvorano ima. Redko zalde potujoči kino k nam. Istega leta smo začeli graditi zasilno pot, dve leti kasneje pa cesto. 1960. leta je bila dograjena in speljana do Jemca. Naj še omenim, da smo 1949. leta dobili telefon. Tako imamo prek Sorice telefonsko

Senca nad Davčo

do vaškega središča je še dolga. Pošteno se bova spotila,« — je odgovoril, kot bi uganil moje nemo vprašanje.

Zakoračila sva se v gaz. Sneg je segal čez gleženj. Kmalu se je gaz razširila in se začela vijugati med smrekami navkreber. Zdalj je bila položna, zdaj bolj strma. Hitela sva, zakaj večerilo se je že. Ko sva se dodobra ogrela, da nama volčji zobje decembrskega mraza niso mogli več do živga, sva se malo ustavljala. Sleherni postanek je izkoristila poklicna zvedavost.

»Tistole gaz so naredili šolarji. Debelo uro je od Zage do šole. Po bližnicah gredo, tako kot jaz nekoč. Spominjam se, da sem dostikrat premočen od snega, dežja ali potu zasopihan sedel v šol-

Pacienti odhajajo iz ordinacije dr. Fajdiga vedno zadovoljni. Tudi ti dve sta videti dobre volje

in kot človek izredno dober, toplih čustev, skozi trdo mlado življenje v šolah in po sibirskih stopah prekaljen v trpljenju in prav zato lahko razume človeka. Mnogi ljudje v slabih socialnih razmerah pred vojno, brezposelni, študentje in drugi so bili »kregani«, če so mu hoteli plačevati. Po vojni je bil okrajni zdravnik, nato pa v privatni ordinaciji ustalil ceno po 20 dinarjev. Že več let pa velja njegov pregled borih 50 dinarjev! Kje je še tak primer! Razen po svoji nesporni strokovni sposobnosti slovi po svoji dobroti, preprostosti in skromnosti, kar vse se ne izraža v besedah, marveč v dejanjih.

Karel Makuc

Moj zdravnik

Slišal je moje korake in odprl vrata — »Prosim! Izvolite!«

Vstopil sem. Načrt, da se bom dal najprej pregledati zaradi resničnega prehlada, mi je v hipu splahnel. Novinar ta in ta, želim to in to, sem povedal.

Obstal je za trenutek kot pribit. »Tega pa ne maram! Jaz sem samo zdravnik. Če niste bolni, nimava kaj!« je dejal odločno, odprl vrata, in še preden sem se zbral za odgovor, sem se brez pregleda znašel zunaj. Na srečo še ni bilo tam nikogar, sicer bi mi bilo, še bolj nerodno.

Enkrat je bil hec...

SKORAJ vedno začno tako pripovedovati ljudje — Fajdigovi pacienti, kadar govorijo o duhovitostih okoli zdravnika — dr. Fajdige.

● Nekega večera je prišel v Fajdigovo stanovanje mlad fant. Prosil je, če lahko obišče teto, ki je imela visoko vročino. Fajdiga se je prav takrat pripravljala k večerji. »Kako pa si prišel v hišo, ko imam zaklenjena vrata,« je vprašal fanta z glasom, ki ni zvenel prijazno. »Skozi pekarno. Slučajno poznam vsa vrata,« se je odrezal fant. Fajdiga je vprašal, kje je bolnica in nekaj zarobantil. Razočaran se je fant oprostil in odšel. Ko je bil znova na ulici, se je ustavil in se zamislil. Kam zdaj po zdravnika? Potem je plaho šel domov. Toda tam je bil presenečen — dr. Fajdiga je bil že pri bolnici.

● Uslužbenka štiridesetih let, poročena, brez otrok — imela je svoje težave. Zatekla se je k dr. Fajdigi. Njemu je lahko brez ovinkov povedala vse okoliščine, kar jo je težilo. Zdravil jo je, svetoval, priporočal. Nekaj mesecev je hodila k njemu. Zadovoljna je bila z njegovim razumevanjem in pomočjo, še bolj pa z uspehom. Ko je bila zopet pri njem, ji je dejal, da je ni treba več k njemu. Hotela se mu je še oddolžiti za pozornost. Namesto kovanca za 50 dinarjev, to je cena za vsakokratni pregled, mu je hotela dati petstotak. Vzkipej je, bil je užaljen. »Kaj boš dajala, ko si pa večji revež kot jaz!« je dejal odločno.

● Nekoč se je k njemu zateklo mlado kmečko dekle. Komaj je premagala svojo sramežljivost in začela izpovedovati zaskrbljenost zaradi »svojih stvarik. Spraševal jo je, pregledal, nato pa mirno dejal: »Noseča si, kaj naj bi bilo dru-

Osnovna enota PTT
servis KRANJ

razpisuje prosto delovno
mesto

SOFERJA C kat.

Kandidati morajo razen splošnih pogojev za sprejem predložiti kratek življenjepis. — Nastop službe takoj.

VINO
KRANJ

podletje z alkoholnimi in
brezalkoholnimi pijačami

želi svojim cenjenim odjemavcem

SREČNO NOVO LETO 1964

Srečno novo leto 1964

želi vsem delovnim ljudem
in poslovnim prijateljem

kolektiv

Podjetja za PTT promet v Kranju

Miha ³ Ranjenec

— Po vojni bi te poslal na tekmo požeruhov. Prav gotovo bi bil prvi. Tako goltaš. A kaj, ko tega ne boš dočakal. Vsi boste šli k Iščiču. — je rekel in z naperjeno brzostrelko pokazal, kaj je mislil, le da je namesto na petelina s kazalcem pomagal po zraku.

— Alje, — je rekel.

in vendar se je zgodilo drugače. Niti sam ni mislil, da se bo tako. Ko so se vozili z Bleda proti Begunjam, jim je pot zaprl kmečlet voz. On je sedel na robu tovornega avtomobila. In ko se je tovornjak ustavil in so Nemci začeli kričati na kmeta; naj se umakne z vozom s poti, je slišal, kakor da bi mu prišepnil nekdo drug:

— Pobegni!

Kako se je zgodilo, da je skočil s tovornjaka in se pognal med drevje, ne ve. Ve samo, da je skočil kakor na ukaz in kakor da ga je neznana sila vrgla s tovornjaka. Šele, ko je bežal in zaslišal strele, se je zavedel, da v resnici beži.

— Čudno, — je razmišljal. Tik pred samim pobegom je najmanj mislil na beg. Morda je z vsemi tveganimi odločitvami tako, da se nikoli ne uresniči, kakor razmišljal o njih, marveč so plod trenutka, ki jih sproži, ko se najmanj nadejaš, da jih boš uresničil. Kdor mnogo razmišlja, navadno ne tvega, da bi se odločil in storil, o čemer je razmišljal. V uresničitvi tveganih dejanj vidi vse preveč zaprek, ki se mu zde nepremagljive, in človeku nenadoma zmanjka moči in poguma, da bi zamišljeno dejanje tvegati in uresničil. Če bi tik pred tistim usodnim trenutkom razmišljal o begu, je čutil, da bi prav gotovo ne pobegnil, ker bi se zavedal, da se bo ves stražni vod zapodil za njim, sami sili, spočiti in od kopanja v jezeru sveži policisti, oboroženi večinoma z brzostrelkami, ki bi jim neoborožen in izčrpan človek, kakor je bil on, zaman poskušal ubežati. Če bi o pobegu razmišljal tik pred samim pobegom, bi lahko predvideval same nevarnosti, nikoli pa bi ne pomislil, da more ubežnika rešiti takale streha širokokrajnih zelenih listov, ki ga je skril pred zasledovalci.

Toda ali ga je res rešila samo ona? Bi ne bežal naprej, če bi ga ne spodnesla bolečina, ki jo je začutil v nogi. Rešila ga je rana, ki je ustavila njegov beg v trenutku, ko je preskočil potok in se zrušil med te zelene širokokrajne liste. Zasledovalci so ga izgubili izpred oči in stekli naprej. Vedel je, da je rešen, a obenem tudi čutil, da je

izgubljen. Rana ga je rešila in obenem pogubila, dasi morda ni bila huda. Bila je dovolj huda, da ne bo mogel nadaljevati poti v hribe, saj ni imel niti toliko moči, da bi se izvlekel od tu in se zatekel po pomoč k ljudem. In čutili bi imeli moč, kdo ve če bi našel na ljudi, ki bi se mu upali pomagati. Vas je dolinska in v ljudeh je stran pred Nemci brčkone velik. Ve, da bi ljudje tvegali življenje, če bi mu pomagali in bi jih pri tem zalotili Nemci. Torej ga ne čaka drugega kakor konec — smrt, ki bi ga morda čkala nekega dne tudi v Begunjah, le da bi ji tam ne mogel kljubovati — a tak način kakor tu. Tam bi stal pred puškami in smrti, posebljena v eksekucijskem vođu, bi na povelje popolnoma mirno in brez napora opravila svoj rabeljski posel. Tudi če bi vzdihnil tik pred usmrtitvijo: »Smrt fašizmu, svoboda narodu!« kakor je vzdihnil kdo od onih, ki jih je moral gledati in ki jih je potem pokopal, bi smrt, pokrita s sivo čelado, vsa na videz ostala mirna, kakor da ni slišala pogumnega vzklika. Tu kaj pa jo je njegov beg podil za njim, preklinjala je onega kmeta in kmetov voz, ki je tovornjaku zastavil pot in omogočil njegov pobeg. Preklinjala je njega, ki ji je izgnil z vida, kakor da bi se vdrl v zemljo, in preklinjala je sedaj tam neke v vasi, ki je on ne more videti, vendar sliši besne glasove, ki jih je slišal, zdaj kakor da bi prihajali iz doliave, zdaj spet razločno in blizu.

zvezo z dolino, žal, pa so težave, ko ob nedeljah ne dela. Pomislite, če se kaj pripeti, kako naj pravčasno pride pomoč?«

● Cesta je velika pridobitev, kajne?

To pa to. Saj je odprla pot v gozdove. Zdalj je spravljanje lesa lažje. Včasih pa smo smrekov les spravljali v dolino po trinaest kilometrov dolgi soteski Davčice, le spomladi, ko se je topil sneg. Bukovina pa je ostajala v gozdovih in gnla.

● So možnosti za razvoj turizma v Davči?

Zakaj pa ne? Čudovita je, žal, da je tako megleno, da bi videli. Seveda pa je potrebno poprej zgraditi pet kilometrov dolgo cesto do Črnega vrha in prav tako dolgo do Blegaša. Dobili bi zvezo s Primorsko in približali bi se Ljubljani. Gimnazijci iz Šiške že nekaj let hodijo k nam na smučanje med sestrskimi počitnicami.

Kljub vsemu po stari navadi

Pred tremi leti je električni tok pregnal iz dvainsedemdesetih hiš smrdljive petrolejke. Veseli, poskočni zvoki iz radijskih sprejemnikov so popostrili enolično življenje v samotnih hišah. Ob nedeljah pa ljudje radi posedijo v kmeti pri Jemcu najraje ob poliču. Beseda da besedo, vse namigujejo na trko misel, ob kateri se bo treba prej ko slej ne samo zamisliti, temveč nekaj ukreniti. Mladina odhaja in prenikza je cena lesa. Še pred pogovorom dobijo svoja pisma, časnike... Pismonoša jih trikrat v tednu prinese v kmeto. Med tednom čestokrat otroci poprašajo v gostilni po pošti. Samo bežen pregled in pošiljka roma v žep.

... Skomig z rameni in vzdih

S hribovskimi vasmi je križ. Učne moči ne vzdržijo dolgo v njih. Tudi mladina zapušča kmetije, odhaja v dolino, v mesta, zaposluje se v industriji. Za kmečko delo ni prevelikega zanimanja.

In kje je vzrok? Skomig z rameni in vzdih. Doveda se, da je to stara tema. V nešteti ljudskih priredbah jo poslušajo vsak dan in pa tudi doživljajo.

Vzrokov je več. Na zemlji, zlasti hribovski, se teže živi, dohodek je majhen. Gozd je edini pomemben vir dohodkov hribovske domačije, toda premajhna je vrednost smrekovega lesa.

Malo je mladih, ki hočejo delati od jutra do mraka, slabo prodajati, plačevati davke. In kje naj dobijo potem denar za preživljanje starih, kje za obnovo domačij?

»Davke bi morali znižati, da bi ljudje spet dobili veselje do dela na kmetiji. Sicer pa tu v hribovih jih sploh ne bi bilo treba. Saj smo večinoma samo starejši. Kaj pa ko nas ne bo več? Vedno manj nas je,« je z užaljenostjo in razburjenostjo hkrati dejala ena izmed ženic.

Morda ni tako hudo, vendar gre za začetek nekega procesa, procesa, ki ne meče senco samo na Davčo, temveč na vse hribovske vasi. In nihče mu ne vidi konca...

Stane Škrabar

»Bežimol«
»Vzemite sekire in kosele«
»Spravite proč otrokele«

Tako so menda vzklikali po Nomeniu, Bistrici in vsej tamkajšnji dolini v nekdanih časih, kadar so zaslislali, da »gor juše«. Prijatelji mi je pripovedoval. Tudi nekateri stari ljudje so to potrdili. Ko so namreč v starih časih naši predniki živeli v strahu pred Turki in drugimi sovražniki, so imeli zlasti po hribovih organizirano obveščevanje s kresovi in podobno. In od kje naj bi prej zapazili kresove kot s Pokljuk? Ljudje z Gorjuš so začeli opozarjati dolino s kričanjem, ukanjem... Kadar so v dolini zaslislali, da »gor juše« (kriči, uka, juše) je to bil znak prihajajoče nevarnosti. In tako, kot so te ljudske govornice resnične, tako je tudi nastalo ime »gor juše« — Gorjuše.

Pred kratkim smo obiskali najvišje prebivalce naše Gorenjske. Ne zaradi tega, da bi ugotavljali izvor in resničnost imena tega kraja, marveč zato, da bi videli kako tam, tisoč metrov nad morjem, živijo v tej pasji zimi. Zvedeti smo želeli, kako so včasih živeli in kaj pravijo.

Francka Beznik — pri Torkarju je ni stara. Sicer pa ta izraz ni primeren za besede, ki se končujejo na »a«. In vendar se je spomnila mnogo, mnogo stvari iz svojega življenja, pa tudi iz pripovedovanj svojih...

GOR JUŠE

Včasih so bolj držali skupaj

To naj bi bila osnovna značilnost nekdanejšega in sedanjega življenja v Gorjušah. Nekoč je vladalo pravilo — eden za vse, vsi za enega. Danes gre vsak po svoje. Seveda so tudi oblike življenja v boju z naravo včasih vpljevale več enotnosti, več skupnih posegov, kar je utrjevalo njihovo enotnost.

Nekoč, kot se Francka spominja, je bila huda zima — mraz, mega do vrh oken... Može so komaj odmetavali sneg pred vrati, vzdrževali pot do vode, do drvarnice, do

bleva in do najbližjega sosedu. Bili so odrezani od sveta. Nekaterim možakom je zmanjkalo tobaka, gospodinjam soli... Pomagali so si med seboj, posojevali, zamenjivali. Čez čas pa je začelo primanjkovati hrane — koruzne moke. Zato so se zbrali in s krplji na nogah krenili neko jutro proti Beli v dolino.

A iz Kocanovca, na poti proti Debelemu kamnu se je ugrgal velik plaz in zgrmel v dolino, da je odmevalo iz sosednjih jelovških reber. V Gorjušah so to slišali. Kaj je z možmi? Zene so prišle iz hiše, jokane, obupavale. Lačne otroke in žene je zajela črna slutnja strašne nesreče. V tem strahu so bili ves dan. Zvečer so se močje vrnili. Moka za večerjo ni bila več važna. Važna je bila le vest, da ni nihče ostal pod plazom. Slučajno so »ušli«.

Po zdravniku

Nekoč je veliko žena umiralo pri porodu. Ta dogodek je vsaka mati pričakovala s tim strahom. V pomoč so porodnicam prišle žene iz sorodstva, iz sosedine... Če pa ni bilo vse v redu — pomagale so pač kar so mogle in znale.

V največjem snegu so, zopet pričakovali novega vaščana. Zene niso zmogle. Grozilo je najhuje. Zeno so tiho žalovale, moške pa so stiskali zobe. Potem pa so se odločili. Zvečer so se odpravili na pot.

FRANCKA BEZNIK

Dolžnost vsakega je bila — pomagati. S petrolejkami in krplji so se spustili navzdol skozi zamete. Po smrekah so ugotavljali, kje je pot. Skozi mala, zasnežena in zamrznjena okna po hišah pa je bilo vso noč videti medlo rdečo svetlobo lojcev in borovk. Vsa vas, je čakala.

Sele zjutraj so se vrnili nazaj. Tudi zdravnik je prišel. Porodnico in otroka so rešili. Bili so srečni. Pomagali so drug drugemu.

Kruh za sosede

Bilo je že ob dveh popoldne. »Autobus! Autobus je tukaj!« so zavrečali otroci, in marsikatera hišna vrata so se odpirala.

Drugo leto je že, pravijo, odkar vozi redni šolski autobus iz Gorjuš v Bistrico. Tako hodijo otroci višjih razredov v dolino, čeprav je njihova šola, najlepša stavba v vasi, prazna. Samo v Koprivniku so nižji razredi. Premalo otrok!

Iz autobusa niso izstopili samo otroci. Tudi odrasli se poslužujejo

te zveze. Seveda plačati morajo 300 dinarjev na obe strani. In pri autobusu čakajo žene na kvas, kruh in na pošto...

Marija Ločnikarjeva je imela polno mrežo in cekarjeve.

»Za sosede, za druge nosim«, je rekla. »Moramo si tako pomagati. Kdor gre v dolino, prinese.« Prinesla je veliko kruha — štiri ali pet kolačev. »Tu imamo samo še dober zrak, nič drugega,« se je šalila Marija. »Nobene prodajalne, ničesar se tu ne najde. Kruh pečemo doma, če ni priložnosti, da ga kdo prinese, za meso se moramo zadovoljiti s svinjino, za solato imamo kislo zelje in tako naprej. Ne moremo biti razvajeni kot vi v dolini,« je dejala.

Kaj boš, ko boš velik

Pod cesto proti Koprivniku je bilo več otrok s sankami. Šli so daleč naokrog, da bi se povzpeli na hriček in se znova spustili po uglaseni snežni drvi navzdol. Ustavili smo jih. Upčani so bili, a lica so jim žarela. Govorili smo o sankanju, o smučanju, o skokih in o močeh.

»Kaj boš ti, ko boš velik?« smo vprašali prvega.

Ni razmišljal dolgo. »Inženir. Tak, ki meri cesto, ki ima daljnogled na treh palicah.«

»In ti?«

»Traktor bom vozil. Tak traktor, ki vleče celo goro hlodov iz gozda.« In tako naprej — v tovarno, žofer, pilot... Pač otroška fantazija. Fantazija, ki se bo morda spremenila tudi v stvarnost. Nihče ni dejal, da bo kmet, gozdar, da li se naučil tradicionalnega piparstva.

Svet se je odprl tudi za Gorjuše. Dolina in nov utrip današnjega življenja dajejo svoj pečat tudi temu, na videz odmaknjenemu kraju. Na prste dveh rok so naštevati hiše, ki so že danes prazne in še več takih, kjer so doma le še posamezni starši. Mladi gredo v dolino. Privablja jih razgibano življenje, službe, lepše perspektive.

»Včasih«, kot je pravila Francka Beznikova, po hišah ni bilo kruha. Sladkor je bil samo za majhne otroke in za nosečnice. Krompir so jedli kot poslastico zraven korenja in repe, hruške so sušili za hrano in ječmenov ali koruzni močnik je bil vsakdanja jed.

Danes ni več tako. Tudi Baštetov, Koritarjev oča in drugi bi verjetno vedeli povedati razlike nekdanejšega in sedanjega časa. Težke razmere izginjajo. Toda na prehodu teh velikih sprememb se nekateri upravičeno pritožujejo. To velja zlasti za kmetije. Razvoj jih prehiteva. In tudi v dolini, če bi slišali njihov »gor juše« jim ne bi mogli pomagati.

Karel Mahac

Kdo ve, kateri izmed mladih na sliki bo hotel ostati na Gorjušah, ko bo dorasel

Na Gregorjevo pa luč v vodo

Vse do prve svetovne vojne so se tržiški čevljarji delili na tiste, ki so imeli »ufrimano« delo in na tiste, ki so delali za »kolekturo«.

si ljudje imamo nekaj skupnega in sleherni človek ima tudi nekaj posebnega. Tisto prvo — nekaj skupnega — je kljub pomembnosti sicer neopazno, medtem ko so posebnosti dobro znane v večjem ali manjšem krogu. Toda — ali se da iz tega zaključiti, da to velja samo za ljudi? Da in ne! Podobno velja tudi za naselja. Vendar naselji ni in ne more biti brez ljudi in zato so torej prav ljudje tisti, ki so vtisnili s svojimi posebnostmi in navadami ter svojevrstnim delom skoraj neizbrisni pečat posameznemu kraju. Ostanimo kar na domačih — gorenjskih tleh! Gorjuše slove po svojih pipah, ime Zelezniški so ponesle po svetu čipke, bobinski kot poznamo po kvalitetnem siru (razen turizma seveda), ime Tržič na je neločljivo povezano s čevlji in čevljarji...

Prvi nisan vir šele pred dvema stoletjema

KDAJ se je v tržiškem kotu pojavilo čevljarstvo kot pomembnejša dejavnost? Prvi nisan vir, ki govori o tem, je zapisnik čevljarškega ceha oziroma vniska knjiga vajencev iz leta 1751, ki jo

ji. Takratne Novice so 9. oktobra 1844 zapisale:

»Kmalj smo nehall (jenjall) tržiške mojstre hvaliti, moramo zopet dva rokodelca iz Tržiča v misli vzeti, katerih blago je zavoljo majhne cene krog in krog znano; dva čevljarja sta, namreč J. Megušar in M. Klopčauer, ktera veliko taužent ženskih in otroških čevljev izdelata, katerih cena je od 8 do 26 krajcarjev. Naš presvetli cesar so se sami čez majhno ceno zavzeli, ko so v razstavi imenovane čevlje ogledali.«

Rojstno leto čevljarške industrije

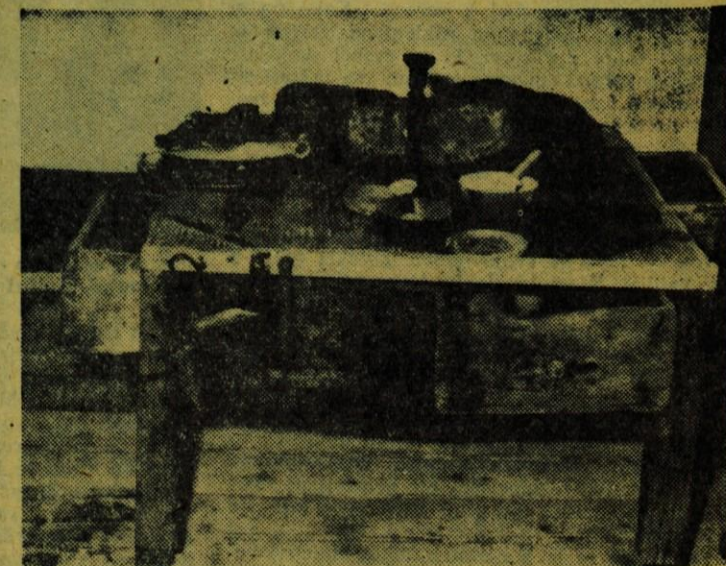
MOCNO razvita čevljarška obrt je seveda hkrati usposabljalna za to delo mnogo ljudi, kar je l. 1874 privabilo v Tržič dva Dunajčana — brata Filipa in Kristijana Demberger, ki sta pričela s proizvodnjo čevljev v Ferbarjevi hiši. Leto 1874 označujejo nekateri kot rojstno leto čevljarške industrije v Tržiču in tudi v Sloveniji. Razen omenjene firme je pričela nekoliko kasneje obratovati še ena čevljarstva pod oblastjo tujega kapitala. Leta 1903 pa je pričel prodajati izdelke tržiških čevljarjev Peter Kozina, ki je leta 1910 kupil od barona Borna za drag denar blizu tržiškega kolodvora travnik, da bi si na njem sezidal tovarno. Da bi prišlo čevljarstvo v domače roke, pa ni bilo pogodu tujim kapitalistom, zato je tokrat, zaradi prodaje travnika, nemško

časopisje kar besnelo. Okrajno glavarstvo je leta 1911 gradnjo nove tovarne za nekaj mesecev celo ustavilo. Sele na intervencijo slovenskih poslancev na Dunaju so z gradnjo nadaljevali in tako je zrastle prvi tovarniški objekt sedanje tovarne PEKO, ki je letos slavila 60-letnico obstoja.

Po izučitvi pa v »fremd«

OB ROBU razvoja čevljarstva v Tržiču so nastajale številne navade in običaji, ki se jih starejši tržiški čevljarji še dobro spominjajo. Skoraj pravilo je bilo, da si je mladi čevljarški pomočnik po izučitvi optal popotno torbo in odšel za določen čas v tujino, kjer se je še bolj izuril v veščinah svojega poklica. Ljudje so takim potovanjem dejali, da hodijo »fante« v »fremd«, na taka pota pa se danes spominjajo nekateri narodne pesmi (»Vandrovček moj«). »Moj fantič je na Trolsko vandrov.«

Tržiški čevljarji so dobro poznali tudi zgodovino, predvsem tisto, ki so jo lahko sebi v korist vpletli v svoje vsakdanje življenje, ki prav gotovo ni bilo kdo ve kako rožnato. Zlasti tisti pomočniki, ki so delali za kolekturo, ob nedeljskih niso radi prišli za šilo in konito. Rajši so se na ta dan napotili v bližnje gozdove kuhat tržiške bržole. S svojim »plavim« ponedelkom so počastili spomin patrona čevljarjev Krišpina, ki je koncem tretjega sto-

Stara čevljarška mliza v tržiškem čevljarškem muzeju

letja po našem štetju umrl prav v ponedeljek.

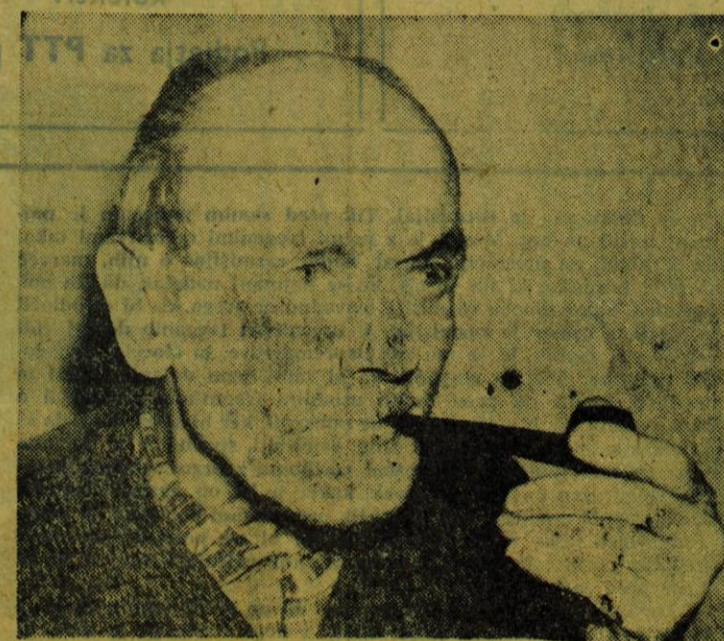
Dokler ni železna cesta dosegla Tržiča, tega v srednjem veku pomembnega obrtnega središča, je bila za Tržič tovarna postaja v Kranju, potniška pa Podnart-Kropa. Zato so večje količine čevljev vozili v Kranj s konji. Pogosto pa so se mojstri, ki so delali za »kolekturo« (izvoz), ob sobotah sami odpravljali z blagom v Ljubljano. Zato so jim morali vajenci ob sobotah ob dveh zjutraj voziti na koretah v tednu izdelane čevlje na postajo Podnart, da jih je potem lahko moister s prvim jutranjim vlakom odpeljal v Ljubljano. Zvečer so se seveda morali vajenci ponovno vračati v Podnart, da so pospremili domov mojstra in njegovo priljago.

Delovni čas je tržiškim čevljarjem v nekdanih časih uravnavalo leto. Od Gregorja (12. marca) do Mihaela (29. septembra) so delali pri dnevu, od Mihaela do Gregorja pa tudi pri luči. Zato so na Gregorjevo, ko so nehali delati pri luči, dejali, da so nesli luč v vodo.

Ustno izročilo pravi, da so tržiški čevljarji zelo radi prepevali pri svojem delu, veselo razpoloženje pa so ob šilih in kopitih dopolnjevali tudi kanarčki v kletkah, ki so jih imeli skoraj povsod.

Starosta tržiških čevljarjev

Devetkrat deset jih že ima! Ni ga treba posebej predstavljati, ves Tržič in okolica ga pozna. To je

Eden izmed najstarejših živčih tržiških čevljarjev

FRANC KRALJ — starosta tržiških čevljarjev. On je naredil tudi najdaljšo pot v »šteto« — na Koroško, sedem do osem ur hoda.

Čevljarstvo in pero

Za Alojzom Mehetom, ki je kot prvi mojster pričel poučevati strokovne predmete na tržiški obrtni šoli leta 1924 in to službo opravljal do leta 1930, je iste dolžnosti prevzel ANDREJ TISLER, ki se je za to službo dva meseca izpopolnjeval celo v neki dunajski šoli, last Roberta Knöfla, ki je bil sin izumitelja sistema za čevljarstvo »risanje«. Iz dunajskega šolanja nam je zaupal:

»Ko, so me na Dunaju povprašali, od kje sem, sem povedal, da sem iz Tržiča. Vendar za ta kraj pod tem imenom niso vedeli. Šele, ko sem povedal za Tržič nemško ime, so takoj vedeli za ta čevljarški kraj.«

Službovanje na obrtni šoli pa je bilo tudi eden izmed vzrokov, da se je Andrej Tisler pričel živo zanimati za zgodovino čevljarstva v Tržiču. Razen tega, da je imel do tega veliko veselje, pa je lahko svoje znanje in izsledke na tem področju prenašal tudi na učence.

In tako je še tudi danes, ko je Andrej Tisler že upokojen, rad poseže po peresu in zapiše kaj iz njemvega o čevljarstvu. Že dal časa pa s svojimi zgodovinskimi in poljudno znanstvenimi članki o čevljarstvu polni razne časopise, in kronike. — (Po pripovedovanju A. Tislerja.)

Ivan Pivk

mali oglasi - mali oglasi

prodam

rado lajacom in finim orodjem. Polze se v oglasnem oddelku. Prodajam debele prašiče težke do 180 kg. Francka Senk, Predosije 96 4862

Prodajam ročne jesenove sani, okovane, kakor nove za prevoz do 500 kg nosilnosti. Peterlin, Kranj, C. Staneta Zagarja 19 4863

Prodajam prašiča. Trboje 38, Smednik 4826

Prodajam dva debela prašiča, večjo količino krmilne pese in več reze za kisanje. Miha Kern, Sr. vas 48, Senčur 4827

Prodajam gozdne težke in lahke sani. Zg. Brniki 79, Cerklje 4828

Prodajam kravo, ki bo drugič teletila čez 14 dni. Sp. Bitnje 20 4830

Prodajam dve kravi po izbiri. Ziganja vas 22, Križ 4830

Prodajam 6 tednov stare prašičke. Erzar, Pš. polica 4, Cerklje 4831

Prodajam mlado kravo, osem mesecev brejo. Škofjeloška c. 22, Kranj 4832

Prodajam prašiča, 200 kg težkega. Mile 4 4833

Pocen prodajam belo domačo volno. Naslov v oglasnem oddelku 4834

Prodajam ročno slamorenico. Mavčiče 68 4835

Prodajam dobro ohranjen krznen plašč. Poizve se v Likozarjevi 14, Kranj 4836

Prodajam prašiča za zakol. Krmar, Orehovlje, Kranj 4851

Prodajam prašiča za zakol 130 kg težkega. Sr. vas 25, Senčur 4852

Prodajam prašiča za zakol. Vonoje 7, Cerklje 4853

Prodajam vola plemenca. Ribnikar, Tenetiše 28 4854

Prodajam prašiča 150 kg težkega. Suha 20 4855

Prodajam REKORDA. Ogljed Jože Gaber, Sk. Loka, Puštal 27 4856

Prodajam prašiča 180 kg težkega. Cveto Jagodic, Visoko 29 4857

Prodajam 8 mladih puščkov po 6 tednov starih. Smartno 22, Cerklje 4858

Pocen prodajam orehovo spalnico. Ogljed pri Triler, Drulovka 8 4859

Prodajam moške škornje in smučarske čevlje št. 43. Tomac Branko, Kranj Kidričeva 57 4859

Prodajam več debelih prašičev za zakol. Staretova 13, Kranj 4860

Prodajam brejo kravo. Voglje 44 4860

Ugodno prodajam moped colibri z rezervnim cilindrom, očali, kapo, rokavicami, zračno črpavko, se-

kupim

Kupim prešivalni stroj (durgenet maschine) oziroma zamenjam za nov moped. Zg. Duplje 29 4848

Kupim ZASTAVA 750 ali VW v odličnem stanju od 28. do 30. t. m. Ljubljana, Dremnikova 21 4849

Kupim električni motor za 10 KS. Naslov v oglasnem oddelku 4850

Kupim takoj 1 kv. m bukovih drv. Škofjeloška 52/a, Strazišče 4851

Kupim kravo 3-6 mes. brejo, vola za vprego 350 - 400 kg. Ponudbe z vsemi podatki: cena, teža, starost, na upravo 4865

Kupim hišo ali trosobno stanovanje v Kranju ali v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4866

ostalo

Dekle sprejemam za poldnevno pomoč v gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku 4867

Izrebul sem moško ročno uro od Zlatega polja do šindikalnega doma ali na Novoletnem selmu. Prosim poštenega najditelja, da jo proti nagradi odda v oglasni oddelk. 4837

Preključem št. bl. 3273, izdan v kom. trgovini Kranj z dne 5. 4. 63 4838

Preključem št. bl. 715, izdan v kom. trgovini v Kranju z dne 5. 11. 1962 4839

KUD Prežihov Voranc Zaloga instrumentalni kvintet »Veseli trgovci« prireditelj v nedeljo, 29. 12. ob 15. uri v Cerkljah 90 min. v glasbi in smehu. Vabljeno! 4840

KUD Prežihov Voranc vas vabi na silvestrovanje, ki bo v prostorih šole v Zalogu s pričetkom ob 19. uri. Igrajo »Veseli trgovci«. Vabljeno! 4841

Čenlene stranke obveščam, da izdelujem po meri poročne vrstane vseh najmodernejših oblik kakor vsa ostala zlatarska dela. Izdelam hitro in solidno. Ivan Levč-

nik, zlatar, Kranj, (prek mostu pri hotelu Evropa) 4842

KUD »Prežihov Voranc« - Zaloga vas vabi na silvestrovanje, ki bo v prostorih šole v Zalogu s pričetkom ob 19. uri. Igrajo »Veseli trgovci«. Vabljeno! 4843

KUD »Janko Kalan« - Voklo prireditelj silvestrovanje v prosvetnem domu v Voklem s pričetkom ob 17. uri dne 31. 12. 1963 4844

Jugoslovanska loterija

POROČILO

o žrebanju srečk 26. kola, ki je bilo 26. decembra 1963 v Beogradu.

Srečke s končnicami	so zadele
0	400
07900	200.400
32070	100.400
50910	80.400
587410	600.400
11	800
881	4.000
16081	60.000
22521	80.000
91751	40.000
97611	40.800
12	800
72	800
992	4.000
06082	80.000
13892	60.000
29082	80.000
36952	60.000
42472	60.800
91792	40.000
95262	60.000
3	400
38453	60.400
83493	80.400
120593	2.000.400
24	2.000
84	600
844	8.000
46294	60.000
75464	40.000
15	600
65	600
75	1.000
0125	20.000
07745	100.000
38875	81.000
65475	41.000
77655	40.000
83535	60.000
16	1.000
76	600
06006	60.000
28786	40.000
556096	5.000.000
17	1.000
67	600
77	600
907	10.000
30887	40.000
57927	80.000
346457	600.000
363067	1.000.600
48	800
8108	20.000
01928	60.000
26458	80.000
36658	40.000
090478	400.000
36109	80.000
427539	400.000
17159	80.000
307359	400.000
375959	400.000
07789	400.000

Večji dobitki v Sloveniji: 200.000 din na št. 207900 na območju pošte Murska Sobota, 80.000 din na št. 017159 v Celju, 80.000 din na št. 306082 v Celju, 80.000 din na št. 529082 na območju pošte Maribor, 80.000 din na št. 236109 v Slov. Bistrici itd. Samo 1 teden je še do žrebanja srečk NOVOLETNE LOTERIJE.

Loto

Začasno poročilo za 52. kolo loto žrebanje je bilo 25. decembra 1963. Izžrebane številke: 13 23 25 28 31 40 in dodatna 35

SESTICA	1.563.000 din
PETICA	651.000 din
CETVORKA	8.900 din
TROJKA	425 din

CETVORKE:

● Kranj (2)	
46-O-254624/4	46-O-254624/4
TROJKE:	
● Bled 73	
O 256016/4	
● Domžale 28	
K 760240/4	K 760241/4
K 760247/4	K 760249/4
● Jesenice 39	
O 258009/4	O 258025/4
O 258049/4	O 258138/4
O 258155/4	O 258163/4
O 258166/4	O 258635/4
O 258644/4	O 258651/4
O 258686/4	
● Kamnik 41	
043340/2	K 783095/4
K 783095/4	K 783095/4
● Kranj 46	
O 254505/4	O 254521/4
O 254538/4	O 254575/4
O 254583/4	O 254611/4
O 254616/4	O 254620/4
O 254621/4	O 254624/4
O 254624/4	O 254668/4
O 254686/4	O 254693/4
O 254720/4	O 254721/4
● Radovljica 72	
O 233604/4	O 233644/4
O 233726/4	O 233737/4
O 233753/4	
● Škofja Loka 88	
O 235289/4	

Končno poročilo za 51. kolo loto žrebanje 18. decembra 1963. KUPONI IZ SLOVENIJE NISO IGRALI

PETORKE	326.756 din
CETVORKE	10.337 din
TROJKE	570 din

Zamenjam debelega prašiča za brejo svinjo - ali prodam. Vlahovce 4 4845

Nudim hrano in stanovanje starejši upokojenki za varstvo otroka. Ostalo po dogovoru. Oglasite se vsak dan od 12. do 14. ure. Naslov v oglasnem oddelku 4846

Takoj sprejem mizararskega pomočnika. Pečenko, Kranj, Stara cesta 10 4847

Sprejem mizarja, stanovanje preskrbljeno. Jurij Polak, mizar, Drulovka 4758

V začetku decembra zgubljene v Radovljici male stare ukrivljene škarijce za nego nohtov. Za najditelja položeno v skladišču zadruge 500 din in podobne nove škarijce. 4867

Gospodinja k tričlanski družini lahko tudi nekoliko starejša - mlajša sprejemmo. Janka Zihel, Kranj, Valjavčeva 13 4868

V petek sem izgubil od Primskovega do Senčurja črno usnjeno rokavico. Prosim proti nagradi vrnil. Naslov v oglasnem oddelku 4869

objave

KLUB GOSPODARSTVENIKOV V KRANJU ŽELI VSEM SVOJIM CLANOM IN SODELAVCEM MNOGO SREČE IN USPEHOV V LETU 1964

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujemo stregnemu osebju bolnice za duševne bolezni v Begunjah, ker so vsi tako prijazni in so skrbno in požrtvovalno stregli našemu očetu. Posebno zahvalo ojazajmo našemu fu dr. ZALOKARJU

Posebno zahvalo izrekamo šefu bolnice dr. ZALOKARJU in dr. ŠKARIČU iz nevrološke klinike - Ljubljana, ki je med dopustom nadomestil šefa bolnice dr. Zalokarja, ter dr. SKULU in dr. CATARJU. Ne moremo izreči, s kolikšnim prizadevanjem so se vsi trudili, da so nam ozdravili očeta.

Zelo smo hvaležni tudi dr. HRIBERNIKU iz Kranja, ki je našega očeta pravočasno napotil na tako uspešno zdravljenje.

Še enkrat vsem prav prisrčna hvala in želimo vsem srečno in uspehov polno novo leto!

Družina Lotričeva iz Kranja

ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE DELAVCEV KRANJ razpisuje prosto delovno mesto administratorke v odseku za poldnevno usmerjanje mladine in odraslih

Pogoji: dovršena 2-letna administrativna šola in po možnosti vsaj 1-letna praksa v administraciji. Nastop dne 1. 1. 1964.

Objava

Dežurna služba veterinarjev ob nedeljah in praznikih v januarju 1964

1.1. Bogdan Cepuder, tel. 23-19
Kranj, Koroška 9.
2.1. Bogdan Cepuder, tel. 23-19
Kranj, Koroška 9.
5.1. dr. Franc Rutar, tel. 27-04
Kranj, Planina 4.
12.1. Bogdan Cepuder, tel. 23-19
Kranj, Koroška 9.
12.1. Jože Rus, za Cerklje
tel. 26-95 Cerklje.
19.1. dr. Franc Rutar, tel. 27-04
Kranj, Planina 4.
26.1. Bogdan Cepuder, tel. 23-19
Kranj, Koroška 9

KLAVIR ALI PIANINO

išče v najem

Plesna in baletna šola za pouk baleta dvakrat tedensko po 2 uri. Najemino plačamo mesečno. Ponudbe pošljite na PLESNO IN BALETNO SOLO, Kranj, Delavski dom, vhod 2

Ljudi za strežbo na silvestrovo v delavskem domu išče restavracija PARK.

Silvestrovanje v domu Vodice Jelovica

V PARTIZANSKEM DOMU Vodice Jelovica je še dovolj prostih mest za prijetno silvestrovanje. Avtomobilske poti so zaradi snega zaprte. Pešpoti iz Kroke in Miklavčeva sta dobro prehodni. Obenem sporočamo, da bo dom tudi pozimi polno oskrbovan.

SILVESTROVANJE V STRAZIŠČU

TVD Kranj, Kranj prireditelj silvestrovanje v vseh prostorih svojega doma v Strazišču s pričetkom ob 20. uri.

Igra Kranjski jazz ansambel. Preprodaja vstopnic v gostilni Benedik Strazišče, tel. 25-18 do 30. decembra do 12. ure. Vljudno vabljeni.

Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj razpisuje za svojo novo poslovalnico na Jesenicah

DELOVNO MESTO POSLOVODJE

Pogoji: kvalificiran trgovski delavec.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi OD. Nastop službe takoj oziroma po dogovoru. Stanovanje ni zagotovljeno. Ponudbe poslati upravi Trgovskega podjetja »Kurivo« Kranj.

Kolektiv trgovskega podjetja

KURIVO KRANJ

se priporoča svojim odjemavcem

in dobaviteljem, ter želi vsem

zadovoljno in uspešno

NOVO LETO

Potrošnikom, poslovnim prijateljem, delovnim organizacijam in ustanovam želi srečno in uspehov polno novo leto 1964

kolektiv

s svojimi poslovnimi enotami:

prodajno skladišče manufakture in galanterije na debelo

blagovnica KOKRA

prodajalni GORENJC in TEKSTIL

prodajalni VESNA in KOKRA na Jesenicah

prodajalni BLED in GRAD na Bledu

prodajalna METKA v Škofji Loki

prodajalne SLON, ŽIROVKA in NOVOST v Žireh

prodajalna MANUFAKTURA v Gorenji vasi

K O K R A

TO S O TOVARNA OBUTVENIH STROJEV IN OPREME KRANJ sprejme takoj na prosta delovna mesta - VEČJE ŠTEVILO STROJNIH INŽENIRJEV - STROJNIH TEHNIKOV - VISOKO KVALIFICIRANIH STROJNIH KLJUČAVNICARJEV za delo v konstrukciji in pripravi dela - NEKAJ USLUŽBENCEV s srednješolsko izobrazbo za delo v komerciali in tajništvu - VEČJE ŠTEVILO STROJNIH KLJUČAVNICARJEV - STRUGARJEV, REZKAVCEV IN POMOŽNIH DELAVCEV za priučevanje.

Ponudbe poslati na upravo podjetja.

VINILPLASTIKA, tovarna za predelavo plastičnih mas in gume V ZADRU, Put Murvice 14 razpisuje delovno mesto

POSLOVODJE POGONA KALANDROV

z daljšo prakso v predelavi PVC mas in gum.

Pogoji: osebni dohodek po dogovoru, družinsko stanovanje v Zadru zagotovljeno.

Natačaj ostane v veljavi do izpolnitve delovnega mesta.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela dostaviti kadrovskemu oddelku tovarne.

Nenadoma nas je zapustil naš sodelavec tovariš

FRANC STRNAD

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Obrat Predvor, organi upravljanja LIK Kranj, delovni kolektiv LIK Kranj, sindikalna podružnica LIK Kranj

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk«, Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 607-11-135. Telefoni: glavni in odgovorni urednik, uredništvo in uprava 21-90, 24-75, 28-97. Naročnina: letna 2300, mesečna 110 dinarjev. Cena posameznih števk: ponedeljek - sredo 10, sobota 20 din. Mali oglasi: za naročnike 20, za nenaročnike 30 din beseda. Neplačanih malih oglasov ne objavljamo.

Z močno voljo smo premagovali težave

Pred trinajstimi leti je bilo naše alpsko smučanje na zavidljivejši višini in je v mednarodnem merilu uživalo precej večji ugled kot pa ga sedaj. Vzrokov, zakaj naša »smučarija« od tedaj ni šla vstric s tujo, tokrat ne bomo iskali, ker bi se slej ko prej morali ustaviti ob kakšnem »nerazčiščenem vprašanju«. Odložili smo se le, da mesec dni pred začetkom devetih zimskih olimpijskih iger v Innsbrucku obudimo prijetne spomine z junakoma tistih časov — tržiškima olimpijcem JANKOM STEFETOM in MATEVŽEM LUKANECM, ki sta veliko vedela povedati tudi o tretjem članu »moštva« TINČKU MULEJU.

Želje predstavnika SZJ so ga užalile

Preden sta 1952. leta reprezentanta Mulej in Stefe z ljubljanskega kolodvora odpotovala na VI. olimpiado v Oslo, se je od njiju poslovil predstavnik smučarske zveze Konstantinovič. Ko je segel v roko Tinčku, je dejal: »Srečno pot; od vas pričakujemo 20. mesto!« Z istimi besedami se je obrnil tudi k Janku, le da je od njega »pričakoval« 30. mesto. — »Oh, to bom pa že dosegel,« je olimpijec užaljeno izmaknil roko in se ni pomiril še lep čas vožnje.

• Dosegli ste res boljši rezultat; kako se spominjate svojega nastopa na Norveškem, sem začel, ko sem Janka Stefeta v torek popoldne obiskal na njegovem domu prav na koncu Tržiča.

»Dan pred tekmo sem na treningu padel in si močno zvil nogo. Mislim sem, da je zame olimpiada mimo, vendar z vodjo Gregorjem Klančnikom nisva izgubila upanja. Odšla sva k zdravniku, ki je najprej zmajal z glavo, ko pa sva povedala, da sva Jugoslavana (dejal je, da je bil z našimi ljudmi skupaj v taborišču), je izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči. Tesno mi je z obližem obvil nogo in naslednji dan sem bil že na startu. Verjetno veste, da sem tedaj v smuku osvojil 13. mesto.

V veleslalomu je šlo obema slabše, ker nisva bila navajena na tako slabe snežne razmere; zavzela sva 28. (Mulej) in 32. mesto. — Pred prvim tekom slaloma sva se dogovorila, da bova vozila počasi, vendar tako hitro, da bova med prvimi tridesetimi, kar nama bo zagotovilo nastop tudi drugič. No, Tine je vozil preveč počasi in je bil 36., jaz pa sem se uspel prebiti na 17. mesto. Ko sem potem videl, da so pred mano nekateri favoriti popadali, sem sklenil, da bom tvegala vse in skušal osvojiti vsaj diplomu, ki so jih delili za

mesta od 4 do 6, če se mi bo že medalja izmuznila. Otviral sem tako, da celo sam sebi nisem verjel, da zmagujem progo — toda glej smolo: 4 vrata pred ciljem sem padel in pokopal vse upe... Tine mi je večkrat rekel: ti si norec, ubli se boš, nič drugega..., pa ga nisem poslušal.

Ko si je reprezentant JANKO STEFE na Jahorini zlomil nogo, tako da sta mu kosti pogledali skozi dvoje volnenih nogavic, so ga z reševalnim čolnom prepeljali v dolino. Kot vidimo, je neznozne bolečine prenašal s smehom. Njegova žena pravi, da je bolj podoben mladeniču, ki ga pečejo k poroki, kot pa ranjencu, ki mu je pot namenjena v bolnišnico

Najmanj desetkrat v mavcu

Svede se vse tekme za Stefeta niso končale slabo. Prav gotovo pa ne tista državna prvenstva, s katerih je prinesel več kot deset naslovov prvaka v vseh panogah. Za njim so tudi številne druge zmage, tako da ima v sobi med številnimi lovskimi trofeji tudi blizu 40 pokalov in plaket, okrog katerih se zlasti triletni sin Miran rad suka.

• Kako je sedaj z nogo?

»Oh, z zvonom ni bilo nič hudega, še sedaj pa čutim bolečine v desni nogi, ki sem jo prelomil 1954. leta na Jahorini. Tedaj sta mi dve kosti pogledali skozi dvoje volnenih nogavic! Ker se kosti niso zrasle, nosim v piščali precej veliko kovinsko vez (corpus delicti) so »ukradeni« rentgenski po-

snetki, ki mi jih je pokazal. Toda volja tudi bolečine premaga! Čeprav nikoli nisem mogel do kraja zavezati čevlja, sem po tistem še štirikrat zmagal na naših državnih prvenstvih. — To pa ni bil edini zlom v moji karieri, saj sem bil v mavcu skoraj dvajsetkrat, desetkrat pa v nezvesti. Res je bilo treba veliko energije, da mu vse to ni vzelo poguma. Ko je 36 let star 1959. leta spet zmagal v veleslalomu na prvenstvu v Kranjski gori, so ga smučarski funkcionarji dobesedno prosili, naj vendarle že enkrat preneha tekmovali, češ da mlajšim jemlje moralno!

Sodba o zdajšnjih olimpijcih

Vse preveč se sklicujejo na pogoje v tujini, pri tem pa niti s tistim, kar je v njihovi pristojnosti, ne skušajo ublažiti razlike, ki v resnici obstaja. Ko smo mi dirkali, pri nas sploh še ni bilo žičnic. Avstrijci pa so jih imeli že 180. Pa se jih nismo ball. — Ko smo šli pred leti na dvboj s Korošci, mi je prijatelj Aman »rozil«, da tam nimam več kaj iskati, ker so se njegovi fantje na avstrijskem prvenstvu uvrstili na 7. 8. mesto. — Na katerem mestu, misliš, pa bi bil jaz, sem izgovoril. — Na 40. še ne, mi je odgovoril. Tudi Mulej mi je rekel tako. Kmetov se pa že ne bom bal, sem odgovoril obema — in naslednji dan zmagal.

Zal, sedaj ni več tako, in koroški smučarji zmagujejo celo na naših smučinah...

• Ko sem vodil naše mlade smučarje v Italijo in Avstrijo, sem spoznal, da niso preveč resni. V Italiji so mi celo zabrusili, da se ne bodo »sekalirali«, ker je zanje to zadnja tekma...! Manjka jim volje. Lakota bi bil lahko še boljši smučar, če bi se zaklel: »Tegale Leitnerja moram in moram premagati...«, vendar misli ni dokončal, ampak se je s telesom nagnil zdaj v to, zdaj v ono stran, kot da je med vratici sredi strmine.

Samo nobenega strahu pred tujci

Tudi 37-letni kolar MATEVŽ LUKANEC je na smučiščih doživel prenekateri padec, toda veselje do smučanja in velika volja sta hitreje celila zlomljene ude. Sodeloval je na olimpiadi v St. Moritzu, za Jugoslavijo največji uspeh v smučanju pa je dosegel 1951. leta na FIS prireditvi v Chamonixu s 4. mestom v slalomu. Na teh tekmah je nastopila

Bivši olimpijec MATEVŽ LUKANEC na treningu — pred leti

vsa elita; prav tako kot na tistih v Garmisch-Partenkirchenu, kjer je Mulej v smuku osvojil 5. mesto.

• Kdaj ste se poslovili od smučarstva?

»Dosele se še nisem. Ko sem prenehal tekmovali (naj povem da se še sedaj udeležim kakšnih manjših tekem), sem se smučanju posvetil kot funkcionar. Sem tudi član sekretariata smučarske zveze in zastopam težnjo, naj bi se bivši tekmovalci začeli uveljavljati kot trenerji, s čemer bi nedvomno precej pripomogli k razvoju smučanja na področju, kjer živijo.

Medalj ni štel

• Kaj mislite o tržiških smučarjih Sokliču in Laibacherju?

»Ker tudi živita kot prava športnika, imata lepe možnosti, da postaneta vrhunska smučarja; če ju le ne bodo pokvarili.«

• PRIJETNA OBISKA O PRAVEM CASU, SEM SI MISLIL, KO SEM ZAPUSCAL TRZIC. MNOGE BODRILNE BESEDE OBEH BIVSIS OLIMPIJCEV UFGNEJO SE DOBRO VPLIVATI NA CLANE NASE INNSBRUSKE ODPRAVE. HKRATI Z NJIMA TUDI MI ZELIMO, DA BI IMELO TOLE PISANJE UGODNE POSLEDICE... SEDAJ JE NAMREC CAS, KO SE LAHKO SPET PRIKLJUCIMO VRSTI, KI SMO Z NJO PRED LETI IZGUBILI STIK.

Jože Zontar

Dva gorenjska nerեսna znanca razpravljata o starem in novem letu

GREGA

0 cenah in turizmu

Potil bi se tisti, ki bi mislili, da sedaj, ko zaradi nizke temperature zmrzujejo razni neuporabljivi skladi, ko po stolpnih po višjih nadstropjih namesto tekoče vode dobivajo vodo v kockah, da bodo zmrzile tudi cene. O ne, cene se kljub mrazu dvigajo hitreje kakor živo srebro in mislim, če bi z njimi napolnili strokovnjaki svoje rakete, bi bili astronauti 5 let prej na Luni. Cene pa s svojimi skoki povzročajo med potrošniki visok krvni pritisk in kronično bolezen »Jamranje«, proti čemur pa ni zdravila in so tako tržni inšpektorji in razne uredbe brez moči.

• No, le še dedek Mráz ima

še nekaj moči, da cene pritiska za nekaj odstotkov navzdol. Ko sem kupoval blago s popustom in ga je trgovec na vse pretege hvalil, češ da je »prima« in da od njega »za boga ne gre farba«, sem vprašal: »Ste res tako gotovi?« — »Brez skrbi, že dve leti nam leži v izložbi« je odgovoril. Tako je torej s cenami in popusti.

Ce vse to, kar se do sedaj in kar se bo v bodoče govorilo, pisalo in sklepalo o turizmu, združim v enem »žanjku«, potem lahko rečem o turizmu le tole: turizem je muholovec, ki naj ulovi čim več deviz.

VAS POZDRAVLJA

GREGA

LIŠE

Komunalna dejavnost na višku

Sedaj ko je koledarsko dokazano, da bo tekočega leta kmalu konec in ni še nikakih prerokovanj, da bi bilo z letošnjim Silvestrom tudi konec sveta, ni nobene ovire, da bi skozi vse prihodnje leto imeli na razpolago samo dobre in prijetne novice, da bi vam vse tako srečno izpadlo kot lasje.

Napovedati, kakšno bo prihodnje leto, je zelo nevarno, zlasti če, ker se pri tem ne moremo poslužiti takih »prijemov« kot tisti igralci »Sportne napovedi«, ki so sicer ugnali marsikateri rezultat, pa so pri tem prišli v nasprotje z javnim toživcem, ki jim je pomagal do nekaj mesecev proste dreske. Mislim, da je lažje ugotovljati tisto, kar nam je poslavljajoče leto prineslo. Predvsem bi rad poudaril, da sem neizmerno vesel in ponosen, da sem občan kranjske komune, katere najbolj ponosen oddelek je njena »Komunala«. Ugotavljam splošen napredek, kamorkoli se ozrem. Naša kranjska specialiteta je predvsem modernizacija občinskih cest. Posebno Cesta Staneta Zagarja je letoš

»razgibala« vse prebivavce od krikavega mostu do našega ponosnega lokala — gostilne »Kokera«. Mimogrede povedano, bi bilo po mojem prav, če bi tej cesti dali nazaj njeno staro ime »Sezerska cesta«, kajti vsake večje dež govori tej tezi v prid, saj ob takih prilikah nastane na tej cesti brez števila jezer in jezerc. Kako le more kdo trditi, da atletika v Kranju stagnira, ko pa imamo priložnost videti na omenjeni cesti, kako so Kranjčani prožni skakavci v višino in daljino, kadar privozi mimo kako motorno vozilo. Nihakor nimajo prav tisti občani, ki se pritožujejo, če se cestni robniki predstavljajo dvakrat ali celo trikrat, pri tem pa ne pomislijo na dejstvo, da tehnika pri nas napreduje s tako hitrimi koraki, da jo celo »strokovnjaki« ne morejo dohajati, tako da jih kar čez noč prehiti. Sicer pa smo Kranjčani zadnja leta postali zares skromni in stori-mo prav vse, da ne bi imel kdo povoda trditi, da smo »bahači«. Zato tudi ne upamo delati cest šir-ših od 6 metrov. Sele na priporo-

čilo občanov jo razširimo za meter ali dva. Da ne bi kdo rekel, da smo »purgarji«, ne gradimo mestnih ulic, ampak naselja, in namesto da bi rekli »staro in novo mesto«, bomo rekli: »staro mesto in nova vas.«

No, pa ne samo na področju komunalne dejavnosti, tudi v raznih drugih znanostih beležimo rekordne uspehe in napredek. No, če samo pomislimo, da nam je uspelo letos vzpostaviti celo telefonsko zvezo s pokojniki, kar je sicer šlo v osebnem breme neke občanke, potem je tisti ubogi ameriški »Telstar« proti temu navadna ničla.

Pa če pomislimo na »kresno noč« v Savskem logu, kjer celo ploha ni mogla doživeti našim iznajdljivim Kranjčanom, ki so v hipu »pogrnuli« mesto dežnikov, če le-teh ni pri roki. Prav povsod, kamor se ozreš, NAPREDEK. Stara pravila se umikajo novim normam. Prav te dni sem govoril z mlajšim občanom, ki se mi je zdel malo preveč samozavesten in bahav. Mislim sem, da ga bom »ukrotil« in sem se poslužil našega starega pregovora: »Veš, fant moj, kdor visoko leta — nizko

padel.« »Ja, veste, mogoče je to veljalo v vaših časih, danes pa ne drži več.« Jaz se nisem dal ugnati in sem ga pobaral: »Kako moreš to trditi? Pa mi povej primer, ko ta pregovor ne drži!« On pa na to: »No, le pogledajte naše cene, tako visoko skakaajo, pa do danes še niso padle!« Umolknil sem.

Edino, kar bi lahko vsaj z delno gotovostjo napovedali za prihodnje leto, je rotacija. Če postane vse resnica, kar se govori, potem se bo precej vrtelo. Če bi imel jaz kaj besede, bi predlagal, da rotirajo cene z osebnimi dohodki in zlasti s pokojninami.

Mislite, da bi tudi o direktorjih kaj povedal? Ne, to pa ne. Ze vsake obrege vanje in im očita, da so se na svojih položajih zredili in postali pravcati debelbarji, nihče pa ne pomisli, da so nekateri od samega trpljenja tako zatekli. S tistega direktorja se spominimo s čučenjem, katerega žena je vložila za ločitev. Na sodnikovo vprašanje, kaj navaja za vzrok ločitve, mi je odgovorila: »Kadar se mu doma vlečem v naročje, takoj prične diktirati korespondenco.«

Vas vdan LIŠE